(१९२)

त्वम् अग्ने द्युभिस् त्वम् आशुशुक्षणिस् त्वम् अद्भ्यस् त्वम् अश्मनस् परि ।
त्वं वनेभ्यस् त्वम् ओषधीभ्यस् त्वं नृणां नृपते जायसे शुचिः ॥ २ ००१ ०१
तवाग्ने होत्रं तव पोत्रम् ऋत्वियं तव नेष्ट्रं त्वम् अग्निद् ऋतायतः ।
त्वं वनेभ्यस् त्वम् ओषधीभ्यस् त्वं नृणां नृपते जायसे शुचिः ॥ २ ००१ ०१
तव प्रशास्त्रं त्वम् अध्वरीयसि ब्रह्मा चासि गृहपतिश् च नो दमे ॥ २ ००१ ०२
त्वम् अग्न इन्द्रो वृषभः सताम् असि त्वं विष्णुर् उरुगायो नमस्यः ।
त्वम् ब्रह्मा रयिविद् ब्रह्मणस् पते त्वं विधर्तः सचसे पुरंध्या ॥ २ ००१ ०३
त्वम् अग्ने राजा वरुणो धृतव्रतस् त्वम् मित्रो भवसि दस्म ईड्यः ।
त्वम् अर्यमा सत्पतिर् यस्य सम्भुजं त्वम् अंशो विदथे देव भाजयुः ॥ २ ००१ ०४
त्वम् अग्ने त्वष्टा विधते सुवीर्यं तव ग्नावो मित्रमहः सजात्यम् ।
त्वम् आशुहेमा ररिषे स्वश्व्यं त्वं नरां शर्धो असि पुरुवसुः ॥ २ ००१ ०५
त्वम् अग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस् त्वं शर्धो मारुतम् पृक्ष ईशिषे ।
त्वं वातैर् अरुणैर् यासि शंगयस् त्वम् पूषा विधतः पासि नु त्मना ॥ २ ००१ ०६
त्वम् अग्ने द्रविणोदा अरंकृते त्वं देवः सविता रत्नधा असि ।
त्वम् भगो नृपते वस्व ईशिषे त्वम् पायुर् दमे यस् ते ऽविधत् ॥ २ ००१ ०७
त्वाम् अग्ने दम आ विश्पतिं विशस् त्वां राजानं सुविदत्रम् ऋञ्जते ।
त्वं विश्वानि स्वनीक पत्यसे त्वं सहस्राणि शता दश प्रति ॥ २ ००१ ०८
त्वाम् अग्ने पितरम् इष्टिभिर् नरस् त्वाम् भ्रात्राय शम्या तनूरुचम् ।
त्वम् पुत्रो भवसि यस् ते ऽविधत् त्वं सखा सुशेवः पास्य् आधृषः ॥ २ ००१ ०९
त्वम् अग्न ऋभुर् आके नमस्य ऽ स् त्वं वाजस्य क्षुमतो राय ईशिषे ।
त्वं वि भास्य् अनु दक्षि दावने त्वं विशिक्षुर् असि यज्ञम् आतनिः ॥ २ ००१ १०
त्वम् अग्ने अदितिर् देव दाशुषे त्वं होत्रा भारती वर्धसे गिरा ।
त्वम् इळा शतहिमासि दक्षसे त्वं वृत्रहा वसुपते सरस्वती ॥ २ ००१ ११
त्वम् अग्ने सुभृत उत्तमं वयस् तव स्पार्हे वर्ण आ संदृशि श्रियः ।
त्वं वाजः प्रतरणो बृहन्न् असि त्वं रयिर् बहुलो विश्वतस् पृथुः ॥ २ ००१ १२
त्वाम् अग्न आदित्यास आस्य ऽं त्वां जिह्वां शुचयश् चक्रिरे कवे ।

त्वां रातिषाचो अध्वरेषु सश्चिरे त्वे देवा हविर् अदन्त्य् आहुतम् ॥ २ ००१ १३
त्वे अग्ने विश्वे अमृतासो अद्रुह आसा देवा हविर् अदन्त्य् आहुतम् ।
त्वया मतासः स्वदन्त आसुतिं त्वं गर्भो वीरुधां जज्ञिषे शुचिः ॥ २ ००१ १४
त्वं तान् सं च प्रति चासि मज्मनाग्ने सुजात प्र च देव रिच्यसे ।
पृक्षो यद् अत्र महिना वि ते भुवद् अनु द्यावापृथिवी रोदसी उभे ॥ २ ००१ १५
ये स्तोतृभ्यो गोअग्राम् अश्वपेशसम् अग्ने रातिम् उपसृजन्ति सूरयः ।
अस्माञ् च तांश् च प्र हि नेषि वस्य आ बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ००१ १६

(१९३)
यज्ञेन वर्धत जातवेदसम् अग्निं यजध्वं हविषा तना गिरा ।
समिधानं सुप्रयसं स्वर्णरं दुक्षं होतारं वृजनेषु धूर्षदम् ॥ २ ००२ ०१
अभि त्वा नक्तीर् उषसो ववाशिरे ऽग्ने वत्सं न स्वसरेषु धेनवः ।
दिव इवेद् अरतिर् मानुषा युगा क्षपो भासि पुरुवार संयतः ॥ २ ००२ ०२
तं देवा बुध्ने रजसः सुदंससं दिवस्पृथिव्योर् अरतिं न्य् एरिरे ।
रथम् इव वेद्यं शुक्रशोचिषम् अग्निम् मित्रं न क्षितिषु प्रशंस्यम् ॥ २ ००२ ०३
तम् उक्षमाणं रजसि स्व आ दमे चन्द्रम् इव सुरुचं ह्वार आ दधुः ।
पृश्न्याः पतरं चितयन्तम् अक्षभिः पाथो न पायुं जनसी उभे अनु ॥ २ ००२ ०४
स होता विश्वम् परि भूत्व् अध्वरं तम् उ हव्यैर् मनुष ऋञ्जते गिरा ।
हिरिशिप्रो वृधसानासु जर्भुरद् द्यौर् न स्तृभिश् चितयद् रोदसी अनु ॥ २ ००२ ०५
स नो रेवत् समिधानः स्वस्तये संददस्वान् रयिम् अस्मासु दीदिहि ।
आ नः कृणुष्व सुविताय रोदसी अग्ने हव्या मनुषो देव वीतये ॥ २ ००२ ०६
दा नो अग्ने बृहतो दाः सहस्रिणो दुरो न वाजं श्रुत्या अपा वृधि ।
प्राची द्यावापृथिवी ब्रह्मणा कृधि स्व १ र् ण शुक्रम् उषसो वि दिद्युतः ॥ २ ००२ ०७
स इधान उषसो राम्या अनु स्व १ र् ण दीदेद् अरुषेण भानुना ।
होत्राभिर् अग्निर् मनुषः स्वध्वरो राजा विशाम् अतिथिश् चारुर् आयवे ॥ २ ००२ ०८
एवा नो अग्ने अमृतेषु पूर्व्य धीष् पीपाय बृहद्दिवेषु मानुषा ।

दुहाना धेनुर् वृजनेषु कारवे त्मना शतिनम् पुरुरूपम् इषणि ॥ २ ००२ ०९
वयम् अग्ने अर्वता वा सुवीर्यम् ब्रह्मणा वा चितयेमा जनाꣳ अति ।
अस्माकं द्युम्नम् अधि पञ्च कृष्टिष्वा स्व १ र् ण शुशुचीत दुष्टरम् ॥ २ ००२ १०
स नो बोधि सहस्य प्रशंस्यो यस्मिन् सुजाता इषयन्त सूरयः ।
यम् अग्ने यज्ञम् उपयन्ति वाजिनो नित्ये तोके दीदिवांसं स्वे दमे ॥ २ ००२ ११
उभयासो जातवेदः स्याम ते स्तोतारो अग्ने सूरयश् च शर्मणि ।
वस्वो रायः पुरुश्चन्द्रस्य भूयसः प्रजावतः स्वपत्यस्य शग्धि नः ॥ २ ००२ १२
ये स्तोतृभ्यो गोअग्राम् अश्वपेशसम् अग्ने रातिम् उपसृजन्ति सूरयः ।
अस्माञ् च तांश् च प्र हि नेषि वस्य आ बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ००२ १३

(१९४)

समिद्धो अग्निर् निहितः पृथिव्याम् प्रत्यङ् विश्वानि भुवनान्य् अस्थात् ।
होता पावकः प्रदिवः सुमेधा देवो देवान् यजत्व् अग्निर् अर्हन् ॥ २ ००३ ०१
नराशंसः प्रति धामान्य् अञ्जन् तिस्रो दिवः प्रति मह्ना स्वर्चिः ।
घृतप्रुषा मनसा हव्यम् उन्दन् मूर्धन् यज्ञस्य सम् अनक्तु देवान् ॥ २ ००३ ०२
ईळितो अग्ने मनसा नो अर्हन् देवान् यक्षि मानुषात् पूर्वो अद्य ।
स आ वह मरुतां शर्धो अच्युतम् इन्द्रं नरो बर्हिषदं यजध्वम् ॥ २ ००३ ०३
देव बर्हिर् वर्धमानं सुवीरं स्तीर्णं राये सुभरं वेद्य् अस्याम् ।
घृतेनाक्तं वसवः सीदतेदं विश्वे देवा आदित्या यज्ञियासः ॥ २ ००३ ०४
वि श्रयन्ताम् उर्विया हूयमाना द्वारो देवीः सुप्रायणा नमोभिः ।
व्यचस्वतीर् वि प्रथन्ताम् अजुर्या वर्णम् पुनाना यशसं सुवीरम् ॥ २ ००३ ०५
साध्व् अपांसि सनता न उक्षिते उषासानक्ता वय्येव रण्विते ।
तन्तुं ततं संवयन्ती समीची यज्ञस्य पेशः सुदुघे पयस्वती ॥ २ ००३ ०६
दैव्या होतारा प्रथमा विदुष्टर ऋजु यक्षतः सम् ऋचा वपुष्टरा ।
देवान् यजन्ताव् ऋतुथा सम् अञ्जतो नाभा पृथिव्या अधि सानुषु त्रिषु ॥ २ ००३ ०७
सरस्वती साधयन्ती धियं न इळा देवी भारती विश्वतूर्तिः ।
तिस्रो देवीः स्वधया बर्हिर् एदम् अच्छिद्रम् पान्तु शरणं निषद्य ॥ २ ००३ ०८

पिशङ्गरूपः सुभरो वयोधाः श्रुष्टी वीरो जायते देवकामः ।
प्रजां त्वष्टा वि ष्यतु नाभिम् अस्मे अथा देवानाम् अप्य् एतु पाथः ॥ २ ००३ ०९
वनस्पतिर् अवसृजन्न् उप स्थाद् अग्निर् हविः सूदयाति प्र धीभिः ।
त्रिधा समक्तं नयतु प्रजानन् देवेभ्यो दैव्यः शमितोप हव्यम् ॥ २ ००३ १०
घृतम् मिमिक्षे घृतम् अस्य योनिर् घृते श्रितो घृतम् व् अस्य धाम ।
अनुष्वधम् आ वह मादयस्व स्वाहाकृतं वृषभ वक्षि हव्यम् ॥ २ ००३ ११

(१९५)

हुवे वः सुद्योत्मानं सुवृक्तिं विशाम् अग्निम् अतिथिं सुप्रयसम् ।
मित्र इव यो दिधिषाय्यो भूद् देव आदेव जने जातवेदाः ॥ २ ००४ ०१
इमं विधन्तो अपां सधस्थे द्वितादधुर् भृगवो विक्ष्व् आ ३ योः ।
एष विश्वान्य् अभ्य् अस्तु भूमा देवानाम् अग्निर् अरतिर् जीराश्वः ॥ २ ००४ ०२
अग्निं देवासो मानुषीषु विक्षु प्रियं धुः क्षेष्यन्तो न मित्रम् ।
स दीदयद् उशतीर् ऊर्म्या आ दक्षाय्यो यो दास्वते दम आ ॥ २ ००४ ०३
अस्य रण्वा स्वस्येव पुष्टिः संदृष्टिर् अस्य हियानस्य दक्षोः ।
वि यो भरिभ्रद् ओषधीषु जिह्वाम् अत्यो न रथ्यो दोधवीति वारान् ॥ २ ००४ ०४
आ यन् मे अम्बं वनदः पनन्तोशिग्भ्यो नामिमीत वर्णम् ।
स चित्रेण चिकिते रंसु भासा जुजुर्वाँ यो मुहुर् आ युवा भूत् ॥ २ ००४ ०५
आ यो वना तातृषाणो न भाति वार् ण पथा रथ्येव स्वानीत् ।
कृष्णाध्वा तपू रण्वश् चिकेत द्यौर् इव स्मयमानो नभोभिः ॥ २ ००४ ०६
स यो व्य् अस्थाद् अभि दक्षद् उर्वीम् पशुर् नैति स्वयुर् अगोपाः ।
अग्निः शोचिष्माँ अतसान्य् उष्णन् कृष्णव्यथिर् अस्वदयन् न भूम ॥ २ ००४ ०७
नू ते पूर्वस्यावसो अधीतौ तृतीये विदथे मन्म शंसि ।
अस्मे अग्ने संयद्वीरम् बृहन्तं क्षुमन्तं वाजं स्वपत्यं रयिं दाः ॥ २ ००४ ०८
त्वया यथा गृत्समदासो अग्ने गुहा वन्वन्त उपराँ अभि ष्युः ।
सुवीरासो अभिमातिषाहः स्मत् सूरिभ्यो गृणते तद् वयो धाः ॥ २ ००४ ०९

(११६)

होताजनिष्ट चेतनः पिता पितृभ्य ऊतये ।
प्रयक्षञ् जेन्यं वसु शकेम वाजिनो यमम् ॥ २ ००५ ०१
आ यस्मिन् सप्त रश्मयस् तता यज्ञस्य नेतरि ।
मनुष्वद् दैव्यम् अष्टमम् पोता विश्वं तद् इन्वति ॥ २ ००५ ०२
दधन्वे वा यद् ईम् अनु वोचद् ब्रह्माणि वेर् उ तत् ।
परि विश्वानि काव्या नेमिश् चक्रम् इवाभवत् ॥ २ ००५ ०३
साकं हि शुचिना शुचिः प्रशास्ता क्रतुनाजनि ।
विद्वाꣳ अस्य व्रता ध्रुवा वया इवानु रोहते ॥ २ ००५ ०४
ता अस्य वर्णम् आयुवो नेष्टुः सचन्त धेनवः ।
कुवित् तिसृभ्य आ वरं स्वसारो या इदं ययुः ॥ २ ००५ ०५
यदी मातुर् उप स्वसा घृतम् भरन्त्य् अस्थित ।
तासाम् अध्वर्युर् आगतौ यवो वृष्टीव मोदते ॥ २ ००५ ०६
स्वः स्वाय धायसे कृणुताम् ऋत्विग् ऋत्विजम् ।
स्तोमं यज्ञं चाद् अरं वनेमा ररिमा वयम् ॥ २ ००५ ०७
यथा विद्वाꣳ अरं करद् विश्वेभ्यो यजतेभ्यः ।
अयम् अग्ने त्वे अपि यं यज्ञं चकृमा वयम् ॥ २ ००५ ०८

(११७)

इमाम् मे अग्ने समिधम् इमाम् उपसदं वनेः ।
इमा उ षु श्रुधी गिरः ॥ २ ००६ ०१
अया ते अग्ने विधेमोर्जो नपाद् अश्वमिष्टे ।
एना सूक्तेन सुजात ॥ २ ००६ ०२
तं त्वा गीर्भिर् गिर्वणसं द्रविणस्युं द्राविणोदः ।
सपर्येम सपर्यवः ॥ २ ००६ ०३
स बोधि सूरिर् मघवा वसुपते वसुदावन् ।

युयोध्य् अ ऽ स्मद् द्वेषांसि ॥ २ ००६ ०४
स नो वृष्टिं दिवस् परि स नो वाजम् अनर्वाणम् ।
स नः सहस्रिणीर् इषः ॥ २ ००६ ०५
ईळानायावस्यवे यविष्ठ दूत नो गिरा ।
यजिष्ठ होतर् आ गहि ॥ २ ००६ ०६
अन्तर् ह्य अग्न ईयसे विद्वाञ् जन्मोभया कवे ।
दूतो जन्येव मित्र्यः ॥ २ ००६ ०७
स विद्वाꣳ आ च पिप्रयो यक्षि चिकित्व आनुषक् ।
आ चास्मिन् सत्सि बर्हिषि ॥ २ ००६ ०८

(११८)

श्रेष्ठ यविष्ठ भारताग्ने द्युमन्तम् आ भर ।
वसो पुरुस्पृहं रयिम् ॥ २ ००७ ०१
मा नो अरातिर् ईशत देवस्य मर्त्यस्य च ।
पर्षि तस्या उत द्विषः ॥ २ ००७ ०२
विश्वा उत त्वया वयं धारा उदन्या इव ।
अति गाहेमहि द्विषः ॥ २ ००७ ०३
शुचिः पावक वन्द्यो ऽग्ने बृहद् वि रोचसे ।
त्वं घृतेभिर् आहुतः ॥ २ ००७ ०४
त्वं नो असि भारताग्ने वशाभिर् उक्षभिः ।
अष्टापदीभिर् आहुतः ॥ २ ००७ ०५
द्रवन्नः सर्पिरासुतिः प्रत्नो होता वरेण्यः ।
सहसस् पुत्रो अद्भुतः ॥ २ ००७ ०६

(११९)

वाजयन्न् इव नू रथान् योगाꣳ अग्नेर् उप स्तुहि ।

यशस्तमस्य मीळ्हुषः ॥ २ ००८ ०१
यः सुनीथो ददाशुषेऽजुर्यो जरयन्न् अरिम् ।
चारुप्रतीक आहुतः ॥ २ ००८ ०२
य उ श्रिया दमेष्व् आ दोषोषसि प्रशस्यते ।
यस्य व्रतं न मीयते ॥ २ ००८ ०३
आ यः स्व१र् ण भानुना चित्रो विभात्य् अर्चिषा ।
अञ्जानो अजरैर् अभि ॥ २ ००८ ०४
अत्रिम् अनु स्वराज्यम् अग्निम् उक्थानि वावृधुः ।
विश्वा अधि श्रियो दधे ॥ २ ००८ ०५
अग्नेर् इन्द्रस्य सोमस्य देवानाम् ऊतिभिर् वयम् ।
अरिष्यन्तः सचेमह्य अभि ष्याम पृतन्यतः ॥ २ ००८ ०६

(२००)

नि होता होतृषदने विदानस् त्वेषो दीदिवाꣳ असदत् सुदक्षः ।
अदब्धव्रतप्रमतिर् वसिष्ठः सहस्रम्भरः शुचिर्जिह्वो अग्निः ॥ २ ००९ ०१
त्वं द्रुतस् त्वम् उ नः परस्पास् त्वं वस्य आ वृषभ प्रणेता ।
अग्ने तोकस्य नस् तने तनूनाम् अप्रयुच्छन् दीद्यद् बोधि गोपाः ॥ २ ००९ ०२
विधेम ते परमे जन्मन्न् अग्ने विधेम स्तोमैर् अवरे सधस्थे ।
यस्माद् योनेर् उदारिथा यजे तम् प्र त्वे हवींषि जुहुरे समिद्धे ॥ २ ००९ ०३
अग्ने यजस्व हविषा यजीयाञ् छ्रुष्टी देष्णम् अभि गृणीहि राधः ।
त्वं ह्य असि रयिपती रयीणां त्वं शुक्रस्य वचसो मनोता ॥ २ ००९ ०४
उभयं ते न क्षीयते वसव्यं दिवे-दिवे जायमानस्य दस्म ।
कृधि क्षुमन्तं जरितारम् अग्ने कृधि पतिं स्वपत्यस्य रायः ॥ २ ००९ ०५
सैनानीकेन सुविदत्रो अस्मे यष्टा देवाꣳ आयजिष्ठः स्वस्ति ।
अदब्धो गोपा उत नः परस्पा अग्ने द्युमद् उत रेवद् दिदीहि ॥ २ ००९ ०६

(२०१)

जो॒हूत्रो॑ अ॒ग्निः प्र॑थ॒मः पि॒तेवे॒ळस् प॒दे मनु॑षा॒ यत् समि॑द्धः ।
श्रियं॒ वसा॑नो अ॒मृतो॒ विचे॑ता मर्मृ॒जेन्यः॑ श्रव॒स्य १॒ः स वा॒जी ॥ २ ०१० ०१
श्रू॒या अ॒ग्निश् चि॒त्रभा॑नु॒र् हव॑म् मे॒ विश्वा॑भिर् गी॒र्भिर् अ॒मृतो॒ विचे॑ताः ।
श्या॒वा रथं॑ वहतो॒ रोहि॑ता वो॒तारु॒षाह॑ चक्रे॒ विभृ॑त्रः ॥ २ ०१० ०२
उ॒त्ता॒नाया॑म् अजनय॒न् सुषू॑त॒म् भुव॑द् अ॒ग्निः पु॑रु॒पेशा॑सु॒ गर्भः॑ ।
शिरि॑णायां चिद् अ॒क्तुना॒ महो॑भि॒र् अप॑रीवृतो वसति॒ प्रचे॑ताः ॥ २ ०१० ०३
जिघ॑र्म्य् अ॒ग्निं ह॒विषा॑ घृ॒तेन॑ प्रतिक्षि॒यन्त॒म् भुव॑नानि॒ विश्वा॑ ।
पृ॒थुं ति॑र॒श्चा वय॑सा बृ॒हन्तं॒ व्यचि॑ष्ठ॒म् अन्नै॑ रभ॒सं दृशा॑नम् ॥ २ ०१० ०४
आ वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यञ्चं॑ जिघर्म्य् अर॒क्षसा॒ मन॑सा॒ तज् जु॑षेत ।
मर्य॑श्री स्पृह॒यद्व॑र्णो अ॒ग्निर् नाभि॒मृशे॑ त॒न्वा ३॒ जर्भु॑राणः ॥ २ ०१० ०५
ज्ञे॒या भा॒गं स॑हसा॒नो वरे॑ण॒ त्वादू॑तासो मनु॒वद् व॑देम ।
अनू॑नम् अ॒ग्निं जु॒ह्वा वच॒स्या म॑धु॒पृचं॑ धन॒सा जो॑हवीमि ॥ २ ०१० ०६

(२०२)

श्रु॒धी हव॑म् इन्द्र॒ मा रि॑षण्यः॒ स्याम॑ ते दा॒वने॒ वसू॑नाम् ।
इ॒मा हि त्वाम् ऊर्जो॑ व॒र्धय॑न्ति वसू॒यवः॒ सिन्ध॑वो॒ न क्षर॑न्तः ॥ २ ०११ ०१
सृ॒जो म॒हीर् इ॑न्द्र॒ या अपि॑न्वः॒ परि॑ष्ठिता॒ अहि॑ना शूर पू॒र्वीः ।
अम॑र्त्यं चिद् दा॒सम् मन्य॑मान॒म् अवा॑भिनद् उ॒क्थैर् वा॑वृधा॒नः ॥ २ ०११ ०२
उ॒क्थेष्व् इन् नु शू॑र॒ येषु॑ चा॒कन् स्तोमे॑ष्व् इन्द्र रु॒द्रिये॑षु च ।
तुभ्येद् ए॒ता यासु॑ मन्दसा॒नः प्र वा॒यवे॑ सिस्रते॒ न शु॒भ्राः ॥ २ ०११ ०३
शु॒भ्रं नु ते॒ शुष्मं॑ व॒र्धय॑न्तः शु॒भ्रं वज्र॑म् बा॒ह्वोर् दधा॑नाः ।
शु॒भ्रस् त्वम् इ॑न्द्र वावृधा॒नो अ॒स्मे दासी॒र् विशः॒ सूर्ये॑ण सह्याः ॥ २ ०११ ०४
गुहा॑ हि॒तं गुह्यं॑ गू॒ळ्हम् अ॒प्स्व् अपी॑वृतम् मा॒यिनं॑ क्षि॒यन्त॑म् ।
उ॒तो अ॒पो द्यां त॑स्त॒भ्वांस॒म् अह॒न्न् अहिं॑ शूर वी॒र्येण ॥ २ ०११ ०५
स्तवा॒ नु त॑ इन्द्र पू॒र्व्या म॒हान्य् उ॒त स्त॑वाम॒ नूत॑ना कृ॒तानि॑ ।
स्तवा॒ वज्र॑म् बा॒ह्वोर् उ॒शन्तं॒ स्तवा॒ हरी॒ सूर्य॑स्य के॒तू ॥ २ ०११ ०६

हरी नु त इन्द्र वाजयन्ता घृतश्चुतं स्वारम् अस्वार्ष्टाम् ।
वि समना भूमिर् अप्रथिष्टारंस्त पर्वतश् चित् सरिष्यन् ॥ २ ०११ ०७
नि पर्वतः साद्य् अप्रयुच्छन् सम् मातृभिर् वावशानो अक्रान् ।
दूरे पारे वाणीं वर्धयन्त इन्द्रेषितां धमनिम् पप्रथन् नि ॥ २ ०११ ०८
इन्द्रो महां सिन्धुम् आशयानम् मायाविनं वृत्रम् अस्फुरन् निः ।
अरेजेतां रोदसी भियाने कनिक्रदतो वृष्णो अस्य वज्रात् ॥ २ ०११ ०९
अरोरवीद् वृष्णो अस्य वज्रो ऽमानुषं यन् मानुषो निजूर्वात् ।
नि मायिनो दानवस्य माया अपादयत् पपिवान् सुतस्य ॥ २ ०११ १०
पिबा-पिबेद् इन्द्र शूर सोमम् मन्दन्तु त्वा मन्दिनः सुतासः ।
पृणन्तस् ते कुक्षी वर्धयन्त्व् इत्था सुतः पौर इन्द्रम् आव ॥ २ ०११ ११
त्वे इन्द्राप्य् अभूम विप्रा धियं वनेम ऋतया सपन्तः ।
अवस्यवो धीमहि प्रशस्तिं सद्यस् ते रायो दावने स्याम ॥ २ ०११ १२
स्याम ते त इन्द्र ये त ऊती अवस्यव ऊर्जं वर्धयन्तः ।
शुष्मिन्तमं यं चाकनाम देवास्मे रयिं रासि वीरवन्तम् ॥ २ ०११ १३
रासि क्षयं रासि मित्रम् अस्मे रासि शर्ध इन्द्र मारुतं नः ।
सजोषसो ये च मन्दसानाः प्र वायवः पान्त्य् अग्रणीतिम् ॥ २ ०११ १४
व्यन्त्व् इन् नु येषु मन्दसानस् तृपत् सोमम् पाहि द्रह्यद् इन्द्र ।
अस्मान् सु पृत्स्व् आ तरुत्रावर्धयो द्याम् बृहद्भिर् अर्कैः ॥ २ ०११ १५
बृहन्त इन् नु ये ते तरुत्रोक्थेभिर् वा सुम्नम् आविवासान् ।
स्तृणानासो बर्हिः पस्त्यावत् त्वोता इद् इन्द्र वाजम् अग्मन् ॥ २ ०११ १६
उग्रेष्व् इन् नु शूर मन्दसानस् त्रिकद्रुकेषु पाहि सोमम् इन्द्र ।
प्रदोधुवच् छमश्रुषु प्रीणानो याहि हरिभ्यां सुतस्य पीतिम् ॥ २ ०११ १७
धिष्वा शवः शूर येन वृत्रम् अवाभिनद् दानुम् और्णवाभम् ।
अपावृणोर् ज्योतिर् आर्याय नि सव्यतः सादि दस्युर् इन्द्र ॥ २ ०११ १८
सनेम ये त ऊतिभिस् तरन्तो विश्वा स्पृध आर्येण दस्यून् ।
अस्मभ्यं तत् त्वाष्ट्रं विश्वरूपम् अरन्धयः साख्यस्य त्रिताय ॥ २ ०११ १९
अस्य सुवानस्य मन्दिनस् त्रितस्य न्य् अर्बुदं वावृधानो अस्तः ।
अवर्तयत् सूर्यो न चक्रम् भिनद् वलम् इन्द्रो अङ्गिरस्वान् ॥ २ ०११ २०

नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयद् इन्द्र दक्षिणा मघोनी ।
शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग् भगो नो बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०११ २१

(२०३)

यो जात एव प्रथमो मनस्वान् देवो देवान् क्रतुना पर्यभूषत् ।
यस्य शुष्माद् रोदसी अभ्यसेतां नृम्णस्य मह्ना स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०१
यः पृथिवीं व्यथमानाम् अदृंहद् यः पर्वतान् प्रकुपिताँ अरम्णात् ।
यो अन्तरिक्षं विममे वरीयो यो द्याम् अस्तभ्नात् स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०२
यो हत्वाहिम् अरिणात् सप्त सिन्धून् यो गा उदाजद् अपधा वलस्य ।
यो अश्मनोर् अन्तर् अग्निं जजान संवृक् समत्सु स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०३
येनेमा विश्वा च्यवना कृतानि यो दासं वर्णम् अधरं गुहाकः ।
श्वघ्नीव यो जिगीवाँल्लक्षम् आदद् अर्यः पुष्टानि स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०४
यं स्मा पृच्छन्ति कुह सेति घोरम् उतेम् आहुर् नैषो अस्तीत्य् एनम् ।
सो अर्यः पुष्टीर् विज इवा मिनाति श्रद् अस्मै धत्त स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०५
यो रध्रस्य चोदिता यः कृशस्य यो ब्रह्मणो नाधमानस्य कीरेः ।
युक्तग्राव्णो यो ऽविता सुशिप्रः सुतसोमस्य स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०६
यस्याश्वासः प्रदिशि यस्य गावो यस्य ग्रामा यस्य विश्वे रथासः ।
यः सूर्यं य उषसं जजान यो अपां नेता स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०७
यं क्रन्दसी संयती विह्वयेते परे ऽवर उभया अमित्राः ।
समानं चिद् रथम् आतस्थिवांसा नाना हवेते स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०८
यस्मान् न ऋते विजयन्ते जनासो यं युध्यमाना अवसे हवन्ते ।
यो विश्वस्य प्रतिमानम् बभूव यो अच्युतच्युत् स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ०९
यः शश्वतो मह्य एनो दधानान् अमन्यमानाञ् छर्वा जघान ।
यः शर्धते नानुददाति शृध्यां यो दस्योर् हन्ता स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ १०
यः शम्बरम् पर्वतेषु क्षियन्तं चत्वारिंश्यां शरद्य् अन्वविन्दत् ।
ओजायमानं यो अहिं जघान दानुं शयानं स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ ११
यः सप्तरश्मिर् वृषभस् तुविष्मान् अवासृजत् सतवे सप्त सिन्धून् ।

यो रौहिणम् अस्फुरद् वज्रबाहुर् द्याम् आरोहन्तं स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ १२
द्यावा चिद् अस्मै पृथिवी नमेते शुष्माच् चिद् अस्य पर्वता भयन्ते ।
यः सोमपा निचितो वज्रबाहुर् यो वज्रहस्तः स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ १३
यः सुन्वन्तम् अवति यः पचन्तं यः शंसन्तं यः शशमानम् ऊती ।
यस्य ब्रह्म वर्धनं यस्य सोमो यस्येदं राधः स जनास इन्द्रः ॥ २ ०१२ १४
यः सुन्वते पचते दुध्र आ चिद् वाजं ददर्षि स किलासि सत्यः ।
वयं त इन्द्र विश्वह प्रियासः सुवीरासो विदथम् आ वदेम ॥ २ ०१२ १५

(२०४)

ऋतुर् जनित्री तस्या अपस् परि मक्षू जात आविशद् यासु वर्धते ।
तद् आहना अभवत् पिप्युषी पयो ंशोः पीयूषम् प्रथमं तद् उक्थ्यम् ॥ २ ०१३ ०१
सध्रीम् आ यन्ति परि बिभ्रतीः पयो विश्वप्स्न्याय प्र भरन्त भोजनम् ।
समानो अध्वा प्रवताम् अनुष्यदे यस् ताकृणोः प्रथमं सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ०२
अन्व् एको वदति यद् ददाति तद् रूपा मिनन् तदपा एक ईयते ।
विश्वा एकस्य विनुदस् तितिक्षते यस् ताकृणोः प्रथमं सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ०३
प्रजाभ्यः पुष्टिं विभजन्त आसते रयिम् इव पृष्ठम् प्रभवन्तम् आयते ।
असिन्वन् दंष्ट्रैः पितुर् अत्ति भोजनं यस् ताकृणोः प्रथमं सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ०४
अधाकृणोः पृथिवीं संदृशे दिवे यो धौतीनाम् अहिहन्न् आरिणक् पथः ।
तं त्वा स्तोमेभिर् उदभिर् न वाजिनं देवं देवा अजनन् सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ०५
यो भोजनं च दयसे च वर्धनम् आर्द्राद् आ शुष्कम् मधुमद् दुदोहिथ ।
स शेवधिं नि दधिषे विवस्वति विश्वस्यैक ईशिषे सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ०६
यः पुष्पिणीश् च प्रस्वश् च धर्मणाधि दाने व्य् अ १ वनीर् अधारयः ।
यश् चासमा अजनो दिद्युतो दिव उरुर् ऊर्वाँ अभितः सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ०७
यो नार्मरं सहवसुं निहन्तवे पक्षाय च दासवेशाय चावहः ।
ऊर्जयन्त्या अपरिविष्टम् आस्यम् उतैवाद्य पुरुकृत् सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ०८
शतं वा यस्य दश साकम् आद्य एकस्य श्रुष्टौ यद् ध चोदम् आविथ ।
अरज्जौ दस्यून् सम् उनब् दभीतये सुप्राव्यो अभवः सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ०९

विश्वेद् अनु रोधना अस्य पौंस्यं ददुर् अस्मै दधिरे कृत्नवे धनम् ।
षळ् अस्तभ्ना विष्टिरः पञ्च संदृशः परि परो अभवः सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ १०
सुप्रवाचनं तव वीर वीर्यं १ यद् एकेन क्रतुना विन्दसे वसु ।
जातूष्ठिरस्य प्र वयः सहस्वतो या चकर्थ सेन्द्र विश्वास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ ११
अरमयः सरपसस् तराय कं तुर्वीतये च वय्याय च स्रुतिम् ।
नीचा सन्तम् उद् अनयः परावृजम् प्रान्धं श्रोणं श्रवयन् सास्य् उक्थ्यः ॥ २ ०१३ १२
अस्मभ्यं तद् वसो दानाय राधः सम् अर्थयस्व बहु ते वसव्यम् ।
इन्द्र यच् चित्रं श्रवस्या अनु द्यून् बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०१३ १३

(२०५)

अध्वर्यवो भरतेन्द्राय सोमम् आमत्रेभिः सिञ्चता मद्यम् अन्धः ।
कामी हि वीरः सदम् अस्य पीतिं जुहोत वृष्णे तद् इद् एष वष्टि ॥ २ ०१४ ०१
अध्वर्यवो यो अपो वव्रिवांसं वृत्रं जघानाशन्येव वृक्षम् ।
तस्मा एतम् भरत तद्वशाय एष इन्द्रो अर्हति पीतिम् अस्य ॥ २ ०१४ ०२
अध्वर्यवो यो दृभीकं जघान यो गा उदाजद् अप हि वलं वः ।
तस्मा एतम् अन्तरिक्षे न वातम् इन्द्रं सोमैर् ओर्णुत जूर् न वस्त्रैः ॥ २ ०१४ ०३
अध्वर्यवो य उरणं जघान नव चख्वांसं नवतिं च बाहून् ।
यो अर्बुदम् अव नीचा बबाधे तम् इन्द्रं सोमस्य भृथे हिनोत ॥ २ ०१४ ०४
अध्वर्यवो यः स्व् अश्नं जघान यः शुष्णम् अशुषं यो व्यंसम् ।
यः पिप्रुं नमुचिं यो रुधिक्रां तस्मा इन्द्रायान्धसो जुहोत ॥ २ ०१४ ०५
अध्वर्यवो यः शतं शम्बरस्य पुरो बिभेदाश्मनेव पूर्वीः ।
यो वर्चिनः शतम् इन्द्रः सहस्रम् अपावपद् भरता सोमम् अस्मै ॥ २ ०१४ ०६
अध्वर्यवो यः शतम् आ सहस्रम् भूम्या उपस्थे ऽवपज् जघन्वान् ।
कुत्सस्यायोर् अतिथिग्वस्य वीरान् न्य् आवृणग् भरता सोमम् अस्मै ॥ २ ०१४ ०७
अध्वर्यवो यन् नरः कामयाध्वे श्रुष्टी वहन्तो नशथा तद् इन्द्रे ।
गभस्तिपूतम् भरत श्रुतायेन्द्राय सोमं यज्यवो जुहोत ॥ २ ०१४ ०८
अध्वर्यवः कर्तना श्रुष्टिम् अस्मै वने निपूतं वन उन् नयध्वम् ।

जुषाणो हस्त्यम् अभि वावशे व इन्द्राय सोमम् मदिरं जुहोत ॥ २ ०१४ ०९
अध्वर्यवः पयसोधर् यथा गोः सोमेभिर् ईम् पृणता भोजम् इन्द्रम् ।
वेदाहम् अस्य निभृतम् म एतद् दित्सन्तम् भूयो यजतश् चिकेत ॥ २ ०१४ १०
अध्वर्यवो यो दिव्यस्य वस्वो यः पार्थिवस्य क्षम्यस्य राजा ।
तम् ऊर्दरं न पृणता यवेनेन्द्रं सोमेभिस् तद् अपो वो अस्तु ॥ २ ०१४ ११
अस्मभ्यं तद् वसो दानाय राधः सम् अर्थयस्व बहु ते वसव्यम् ।
इन्द्र यच् चित्रं श्रवस्या अनु द्यून् बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०१४ १२

(२०६)

प्र घा न्व् अस्य महतो महानि सत्या सत्यस्य करणानि वोचम् ।
त्रिकद्रुकेष्व् अपिबत् सुतस्यास्य मदे अहिम् इन्द्रो जघान ॥ २ ०१५ ०१
अवंशे द्याम् अस्तभायद् बृहन्तम् आ रोदसी अपृणद् अन्तरिक्षम् ।
स धारयत् पृथिवीम् पप्रथच् च सोमस्य ता मद इन्द्रश् चकार ॥ २ ०१५ ०२
सद्मेव प्राचो वि मिमाय मानैर् वज्रेण खान्य् अतृणन् नदीनाम् ।
वृथासृजत् पथिभिर् दीर्घयाथैः सोमस्य ता मद इन्द्रश् चकार ॥ २ ०१५ ०३
स प्रवोळ्हून् परिगत्या दभीतेर् विश्वम् अधाग् आयुधम् इद्ध अग्नौ ।
सं गोभिर् अश्वैर् असृजद् रथेभिः सोमस्य ता मद इन्द्रश् चकार ॥ २ ०१५ ०४
स ईम् महीं धुनिम् एतोर् अरम्णात् सो अस्नातॄन् अपारयत् स्वस्ति ।
त उत्स्नाय रयिम् अभि प्र तस्थुः सोमस्य ता मद इन्द्रश् चकार ॥ २ ०१५ ०५
सोदञ्चं सिन्धुम् अरिणान् महित्वा वज्रेणान उषसः सम् पिपेष ।
अजवसो जविनीभिर् विवृश्चन् सोमस्य ता मद इन्द्रश् चकार ॥ २ ०१५ ०६
स विद्वाँ अपगोहं कनीनाम् आविर् भवन्न् उद् अतिष्ठत् परावृक् ।
प्रति श्रोण स्थाद् व्य् अ १ नग् अचष्ट सोमस्य ता मद इन्द्रश् चकार ॥ २ ०१५ ०७
भिनद् वलम् अङ्गिरोभिर् गृणानो वि पर्वतस्य दंहितान्य् ऐरत् ।
रिणग् रोधांसि कृत्रिमाण्य् एषां सोमस्य ता मद इन्द्रश् चकार ॥ २ ०१५ ०८
स्वप्नेनाभ्युप्या चुमुरिं धुनिं च जघन्थ दस्युम् प्र दभीतिम् आवः ।
रम्भी चिद् अत्र विविदे हिरण्यं सोमस्य ता मद इन्द्रश् चकार ॥ २ ०१५ ०९

नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयद् इन्द्र दक्षिणा मघोनी ।
शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग् भगो नो बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०१५ १०

(२०७)

प्र वः सतां ज्येष्ठतमाय सुष्टुतिम् अग्नाव् इव समिधाने हविर् भरे ।
इन्द्रम् अजुर्यं जरयन्तम् उक्षितं सनाद् युवानम् अवसे हवामहे ॥ २ ०१६ ०१
यस्माद् इन्द्राद् बृहतः किं चनेम् ऋते विश्वान्य् अस्मिन् सम्भृताधि वीर्या ।
जठरे सोम तन्वी ३ सहो महो हस्ते वज्रम् भरति शीर्षणि क्रतुम् ॥ २ ०१६ ०२
न क्षोणीभ्याम् परिभ्वे त इन्द्रियं न समुद्रैः पर्वतैर् इन्द्र ते रथः ।
न ते वज्रम् अन्व् अश्नोति कश् चन यद् आशुभिः पतसि योजना पुरु ॥ २ ०१६ ०३
विश्वे ह्य् अस्मै यजताय धृष्णवे क्रतुम् भरन्ति वृषभाय सश्चते ।
वृषा यजस्व हविषा विदुष्टरः पिबेन्द्र सोमं वृषभेण भानुना ॥ २ ०१६ ०४
वृष्णः कोशः पवते मध्व ऊर्मिर् वृषभान्नाय वृषभाय पातवे ।
वृषणाध्वर्यू वृषभासो अद्रयो वृषणं सोमं वृषभाय सुष्वति ॥ २ ०१६ ०५
वृषा ते वज्र उत ते वृषा रथो वृषणा हरी वृषभाण्य् आयुधा ।
वृष्णो मदस्य वृषभ त्वम् ईशिष इन्द्र सोमस्य वृषभस्य तृप्णुहि ॥ २ ०१६ ०६
प्र ते नावं न समने वचस्युवम् ब्रह्मणा यामि सवनेषु दाधृषिः ।
कुविन् नो अस्य वचसो निबोधिषद् इन्द्रम् उत्सं न वसुनः सिचामहे ॥ २ ०१६ ०७
पुरा सम्बाधाद् अभ्य् आ ववृत्स्व नो धेनुर् न वत्सं यवसस्य पिप्युषी ।
सकृत् सु ते सुमतिभिः शतक्रतो सम् पत्नीभिर् न वृषणो नसीमहि ॥ २ ०१६ ०८
नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयद् इन्द्र दक्षिणा मघोनी ।
शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग् भगो नो बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०१६ ०९

(२०८)

तद् अस्मै नव्यम् अङ्गिरस्वद् अर्चत शुष्मा यद् अस्य प्रत्नथोदीरते ।
विश्वा यद् गोत्रा सहसा परीवृता मदे सोमस्य दंहितान्य् ऐरयत् ॥ २ ०१७ ०१

स भूतु यो ह प्रथमाय धायस ओजो मिमानो महिमानम् आतिरत् ।
शूरो यो युत्सु तन्वम् परिव्यत शीर्षणि द्याम् महिना प्रत्य् अमुञ्चत ॥ २ ०१७ ०२
अधाकृणोः प्रथमं वीर्यम् महद् यद् अस्याग्रे ब्रह्मणा शुष्मम् ऐरयः ।
रथेष्ठेन हर्यश्वेन विच्युताः प्र जीरयः सिस्रते सध्र्य १ क् पृथक् ॥ २ ०१७ ०३
अधा यो विश्वा भुवनाभि मज्मनेशानकृत् प्रवया अभ्य् अवर्धत ।
आद् रोदसी ज्योतिषा वह्निर् आतनोत् सीव्यन् तमांसि दुधिता सम् अव्ययत् ॥ २ ०१७ ०४
स प्राचीनान् पर्वतान् दृंहद् ओजसाधराचीनम् अकृणोद् अपाम् अपः ।
अधारयत् पृथिवीं विश्वधायसम् अस्तभ्नान् मायया द्याम् अवस्रसः ॥ २ ०१७ ०५
सास्मा अरम् बाहुभ्यां यम् पिताकृणोद् विश्वस्माद् आ जनुषो वेदस्स् परि ।
येना पृथिव्यां नि क्रिवि शयध्यै वज्रेण हत्व्य् अवृणक् तुविष्वणिः ॥ २ ०१७ ०६
अमाजूर् इव पित्रोः सचा सती समानाद् आ सदस्स् त्वाम् इये भगम् ।
कृधि प्रकेतम् उप मास्य् आ भर दद्धि भागं तन्वो ३ येन मामहः ॥ २ ०१७ ०७
भोजं त्वाम् इन्द्र वयं हुवेम ददिष् ट्वम् इन्द्रापांसि वाजान् ।
अविड्ढीन्द्र चित्रया न ऊती कृधि वृषन्न् इन्द्र वस्यसो नः ॥ २ ०१७ ०८
नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयद् इन्द्र दक्षिणा मघोनी ।
शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग् भगो नो बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०१७ ०९

(२०९)

प्राता रथो नवो योजि सस्निश् चतुर्युगस् त्रिकशः सप्तरश्मिः ।
दशारित्रो मनुष्यः स्वर्षाः स इष्टिभिर् मतिभी रंह्यो भूत् ॥ २ ०१८ ०१
सास्मा अरम् प्रथमं स द्वितीयम् उतो तृतीयम् मनुषः स होता ।
अन्यस्या गर्भम् अन्य ऊ जनन्त सो अन्येभिः सचते जेन्यो वृषा ॥ २ ०१८ ०२
हरी नु कं रथ इन्द्रस्य योजम् आये सूक्तेन वचसा नवेन ।
मो षु त्वाम् अत्र बहवो हि विप्रा नि रीरमन् यजमानासो अन्ये ॥ २ ०१८ ०३
आ द्वाभ्यां हरिभ्याम् इन्द्र याह्य आ चतुर्भिर् आ षड्भिर् हूयमानः ।
आष्टाभिर् दशभिः सोमपेयम् अयं सुतः सुमख मा मृधस् कः ॥ २ ०१८ ०४

आ विंशत्या त्रिंशता याह्य् अर्वाङ् आ चत्वारिंशता हरिभिर् युजानः ।
आ पञ्चाशता सुरथेभिर् इन्द्रा षष्ट्या सप्तत्या सोमपेयम् ॥ २ ०१८ ०५
आशीत्या नवत्या याह्य् अर्वाङ् आ शतेन हरिभिर् उह्यमानः ।
अयं हि ते शुनहोत्रेषु सोम इन्द्र त्वाया परिषिक्तो मदाय ॥ २ ०१८ ०६
मम ब्रह्मेन्द्र याह्य् अच्छा विश्वा हरी धुरि धिष्वा रथस्य ।
पुरुत्रा हि विहव्यो बभूथास्मिञ् छूर सवने मादयस्व ॥ २ ०१८ ०७
न म इन्द्रेण सख्यं वि योषद् अस्मभ्यम् अस्य दक्षिणा दुहीत ।
उप ज्येष्ठे वरूथे गभस्तौ प्राये-प्राये जिगीवांसः स्याम ॥ २ ०१८ ०८
नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयद् इन्द्र दक्षिणा मघोनी ।
शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग् भगो नो बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०१८ ०९

(२१०)

अपाय्य् अस्यान्धसो मदाय मनीषिणः सुवानस्य प्रयसः ।
यस्मिन्न् इन्द्रः प्रदिवि वावृधान ओको दधे ब्रह्मण्यन्तश् च नरः ॥ २ ०१९ ०१
अस्य मन्दानो मध्वो वज्रहस्तो ऽहिम् इन्द्रो अर्णोवृतं वि वृश्चत् ।
प्र यद् वयो न स्वसराण्य् अच्छा प्रयांसि च नदीनां चक्रमन्त ॥ २ ०१९ ०२
स माहिन इन्द्रो अर्णो अपाम् प्रैरयद् अहिहाच्छा समुद्रम् ।
अजनयत् सूर्यं विदद् गा अकुनाह्नां वयुनानि साधत् ॥ २ ०१९ ०३
सो अप्रतीनि मनवे पुरूणीन्द्रो दाशद् दाशुषे हन्ति वृत्रम् ।
सद्यो यो नृभ्यो अतसाय्यो भूत् पस्पृधानेभ्यः सूर्यस्य सातौ ॥ २ ०१९ ०४
स सुन्वत इन्द्रः सूर्यम् आ देवो रिणङ् मर्त्याय स्तवान् ।
आ यद् रयिं गुहदवद्यम् अस्मै भरद् अंशं नैतशो दशस्यन् ॥ २ ०१९ ०५
स रन्धयत् सदिवः सारथये शुष्णम् अशुषं कुयवं कुत्साय ।
दिवोदासाय नवतिं च नवेन्द्रः पुरो व्य् आइरच् छम्बरस्य ॥ २ ०१९ ०६
एवा त इन्द्रोचथम् अहेम श्रवस्या न त्मना वाजयन्तः ।
अश्याम तत् साप्तम् आशुषाणा ननमो वधर् अदेवस्य पीयोः ॥ २ ०१९ ०७
एवा ते गृत्समदाः शूर मन्मावस्यवो न वयुनानि तक्षुः ।

ब्रह्मण्यन्त इन्द्र ते नवीय इषम् ऊर्जं सुक्षितिं सुम्नम् अश्युः ॥ २ ०११ ०८
नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयद् इन्द्र दक्षिणा मघोनी ।
शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग् भगो नो बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०११ ०९

(२११)

वयं ते वय इन्द्र विद्धि षु णः प्र भरामहे वाजयुर् न रथम् ।
विपन्यवो दीध्यतो मनीषा सुम्नम् इयक्षन्तस् त्वावतो नॄन् ॥ २ ०२० ०१
त्वं न इन्द्र त्वाभिर् ऊती त्वायतो अभिष्टिपासि जनान् ।
त्वम् इनो दाशुषो वस्तेत्थाधीर् अभि यो नक्षति त्वा ॥ २ ०२० ०२
स नो युवेन्द्रो जोहूत्रः सखा शिवो नराम् अस्तु पाता ।
यः शंसन्तं यः शशमानम् ऊती पचन्तं च स्तुवन्तं च प्रणेषत् ॥ २ ०२० ०३
तम् उ स्तुष इन्द्रं तं गृणीषे यस्मिन् पुरा वावृधुः शाशदुश् च ।
स वस्वः कामम् पीपरद् इयानो ब्रह्मण्यतो नूतनस्यायोः ॥ २ ०२० ०४
सो अङ्गिरसाम् उचथा जुजुष्वान् ब्रह्मा तूतोद् इन्द्रो गातुम् इष्णन् ।
मुष्णन्न् उषसः सूर्येण स्तवान् अश्नस्य चिच् छिश्नथत् पूर्व्याणि ॥ २ ०२० ०५
स ह श्रुत इन्द्रो नाम देव ऊर्ध्वो भुवन् मनुषि दस्मतमः ।
अव प्रियम् अर्शसानस्य साह्वाञ् छिरो भरद् दासस्य स्वधावान् ॥ २ ०२० ०६
स वृत्रहेन्द्रः कृष्णयोनीः पुरंदरो दासीर् ऐरयद् वि ।
अजनयन् मनवे क्षाम् अपश् च सत्रा शंसं यजमानस्य तूतोत् ॥ २ ०२० ०७
तस्मै तवस्य ऽ म् अनु दायि सत्रेन्द्राय देवेभिर् अर्णसातौ ।
प्रति यद् अस्य वज्रम् बाह्वोर् धुर् हत्वी दस्यून् पुर आयसीर् नि तारीत् ॥ २ ०२० ०८
नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयद् इन्द्र दक्षिणा मघोनी ।
शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग् भगो नो बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०२० ०९

(२१२)

विश्वजिते धनजिते स्वर्जिते सत्राजिते नृजित उर्वराजिते ।
अश्वजिते गोजिते अब्जिते भरेन्द्राय सोमं यजताय हर्यतम् ॥ २ ०२१ ०१
अभिभुवे ऽभिभङ्गाय वन्वते ऽषाळ्हाय सहमानाय वेधसे ।
तुविग्रये वह्नये दुष्टरीतवे सत्रासाहे नम इन्द्राय वोचत ॥ २ ०२१ ०२
सत्रासाहो जनभक्षो जनंसहश् च्यवनो युध्मो अनु जोषम् उक्षितः ।
वृतंचयः सहुरिर् विक्ष्व् आरित इन्द्रस्य वोचम् प्र कृतानि वीर्या ॥ २ ०२१ ०३
अनानुदो वृषभो दोधतो वधो गम्भीर ऋष्वो असमष्टकाव्यः ।
रध्रचोदः श्नथनो वीळितस् पृथुर् इन्द्रः सुयज्ञ उषसः स्वर् जनत् ॥ २ ०२१ ०४
यज्ञेन गातुम् असुरो विविद्रिरे धियो हिन्वाना उशिजो मनीषिणः ।
अभिस्वरा निषदा गा अवस्यव इन्द्रे हिन्वाना द्रविणान्य् आशत ॥ २ ०२१ ०५
इन्द्र श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि चित्तिं दक्षस्य सुभगत्वम् अस्मे ।
पोषं रयीणाम् अरिष्टिं तनूनां स्वाद्मानं वाचः सुदिनत्वम् अह्राम् ॥ २ ०२१ ०६

(२१३)

त्रिकद्रुकेषु महिषो यवाशिरं तुविशुष्मस् ।
तृपत् सोमम् अपिबद् विष्णुना सुतं यथावशत् ।
स ईम् ममाद महि कर्म कर्तवे महाम् उरुं ।
सैनं सश्चद् देवो देवं सत्यम् इन्द्रं सत्य इन्दुः ॥ २ ०२२ ०१
अध त्विषीमाꣳ अभ्य् ओजसा क्रिविं युधाभवद् ।
आ रोदसी अपृणद् अस्य मज्मना प्र वावृधे ।
अधत्तान्यं जठरे प्रेम् अरिच्यत ।
सैनं सश्चद् देवो देवं सत्यम् इन्द्रं सत्य इन्दुः ॥ २ ०२२ ०२
साकं जातः क्रतुना साकम् ओजसा ववक्षिथ ।
साकं वृद्धो वीर्याइः सासहिर् मृधो विचर्षणिः ।
दाता राध स्तुवते काम्यं वसु ।
सैनं सश्चद् देवो देवं सत्यम् इन्द्रं सत्य इन्दुः ॥ २ ०२२ ०३
तव त्यन् नर्यं नृतो ऽप इन्द्र प्रथमम् पूर्व्यं दिवि प्रवाच्यं कृतम् ।

यद् देवस्य शवसा प्रारिणा असु रिणन्न् अपः ।
भुवद् विश्वम् अभ्य् आदेवम् ओजसा विदाद् ऊर्जं शतक्रतुर् विदाद् इषम् ॥ २ ०२२ ०४

(२१४)

गणानां त्वा गणपतिं हवामहे कविं कवीनाम् उपमश्रवस्तमम् ।
ज्येष्ठराजम् ब्रह्मणाम् ब्रह्मणस् पत आ नः शृण्वन्न् ऊतिभिः सीद सादनम् ॥ २ ०२३ ०१
देवाश् चित् ते असुर्य प्रचेतसो बृहस्पते यज्ञियम् भागम् आनशुः ।
उस्रा इव सूर्यो ज्योतिषा महो विश्वेषाम् इज् जनिता ब्रह्मणाम् असि ॥ २ ०२३ ०२
आ विबाध्या परिरापस् तमांसि च ज्योतिष्मन्तं रथम् ऋतस्य तिष्ठसि ।
बृहस्पते भीमम् अमित्रदम्भनं रक्षोहणं गोत्रभिदं स्वर्विदम् ॥ २ ०२३ ०३
सुनीतिभिर् नयसि त्रायसे जनं यस् तुभ्यं दाशान् न तम् अंहो अश्नवत् ।
ब्रह्मद्विषस् तपनो मन्युमीर् असि बृहस्पते महि तत् ते महित्वनम् ॥ २ ०२३ ०४
न तम् अंहो न दुरितं कुतश् चन नारातयस् तितिरुर् न द्वयाविनः ।
विश्वा इद् अस्माद् ध्वरसो वि बाधसे यं सुगोपा रक्षसि ब्रह्मणस् पते ॥ २ ०२३ ०५
त्वं नो गोपाः पथिकृद् विचक्षणस् तव व्रताय मतिभिर् जरामहे ।
बृहस्पते यो नो अभि ह्वरो दधे स्वा तम् ममर्तु दुच्छुना हरस्वती ॥ २ ०२३ ०६
उत वा यो नो मर्चयाद् अनागसो ऽरातीवा मर्तः सानुको वृकः ।
बृहस्पते अप तं वर्तया पथः सुगं नो अस्यै देववीतये कृधि ॥ २ ०२३ ०७
त्रातारं त्वा तनूनां हवामहे ऽवस्पर्तर् अधिवक्तारम् अस्मयुम् ।
बृहस्पते देवनिदो नि बर्हय मा दुरेवा उत्तरं सुम्नम् उन् नशन् ॥ २ ०२३ ०८
त्वया वयं सुवृधा ब्रह्मणस्पते स्पार्हा वसु मनुष्या ददीमहि ।
या नो दूरे तळितो या अरातयो ऽभि सन्ति जम्भया ता अनप्नसः ॥ २ ०२३ ०९
त्वया वयम् उत्तमं धीमहे वयो बृहस्पते पप्रिणा सस्निना युजा ।
मा नो दुःशंसो अभिदिप्सुर् ईशत प्र सुशंसा मतिभिस् तारिषीमहि ॥ २ ०२३ १०
अनानुदो वृषभो जग्मिर् आहवं निष्टप्ता शत्रुम् पृतनासु सासहिः ।
असि सत्य ऋणया ब्रह्मणस्पत उग्रस्य चिद् दमिता वीळुहर्षिणः ॥ २ ०२३ ११

अदेवेन मनसा यो रिषण्यति शासाम् उग्रो मन्यमानो जिघांसति ।
बृहस्पते मा प्रणक् तस्य नो वधो नि कर्म मन्युं दुरेवस्य शर्धतः ॥ २ ०२३ १२
भरेषु हव्यो नमसोपसद्यो गन्ता वाजेषु सनिता धनं-धनम् ।
विश्वा इद् अर्यो अभिदिप्स्वो३ मृधो बृहस्पतिर् वि ववर्हा रथाँ इव ॥ २ ०२३ १३
तेजिष्ठया तपनी रक्षसस् तप ये त्वा निदे दधिरे दृष्टवीर्यम् ।
आविस् तत् कृष्व यद् असत् त उक्थ्य१ म् बृहस्पते वि परिरापो अर्दय ॥ २ ०२३ १४
बृहस्पते अति यद् अर्यो अर्हाद् द्युमद् विभाति क्रतुमज् जनेषु ।
यद् दीदयच् छवस ऋतप्रजात तद् अस्मासु द्रविणं धेहि चित्रम् ॥ २ ०२३ १५
मा नः स्तेनेभ्यो ये अभि द्रुहस् पदे निरामिणो रिपवो ऽन्नेषु जागृधुः ।
आ देवानाम् ओहते वि व्रयो हृदि बृहस्पते न परः साम्नो विदुः ॥ २ ०२३ १६
विश्वेभ्यो हि त्वा भुवनेभ्यस् परि त्वष्टाजनत् साम्नः-साम्नः कविः ।
स ऋणचिद् ऋणया ब्रह्मणस् पतिर् द्रुहो हन्ता मह ऋतस्य धर्तरि ॥ २ ०२३ १७
तव श्रिये व्य् अजिहीत पर्वतो गवां गोत्रम् उदसृजो यद् अङ्गिरः ।
इन्द्रेण युजा तमसा परीवृतम् बृहस्पते निर् अपाम् औब्जो अर्णवम् ॥ २ ०२३ १८
ब्रह्मणस् पते त्वम् अस्य यन्ता सूक्तस्य बोधि तनयं च जिन्व ।
विश्वं तद् भद्रं यद् अवन्ति देवा बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०२३ १९

(२१५)

सेमाम् अविड्ढि प्रभृतिं य ईशिषे ऽया विधेम नवया महा गिरा ।
यथा नो मीढ्वान् स्तवते सखा तव बृहस्पते सीषधः सोत नो मतिम् ॥ २ ०२४ ०१
यो नन्त्वान्य् अनमन् न्य् ओजसोतादर्दर् मन्युना शम्बराणि वि ।
प्राच्यावयद् अच्युता ब्रह्मणस् पतिर् आ चाविशद् वसुमन्तं वि पर्वतम् ॥ २ ०२४ ०२
तद् देवानां देवतमाय कर्त्वम् अश्रथ्नन् दृळ्हाव्रदन्त वीळिता ।
उद् गा आजद् अभिनद् ब्रह्मणा वलम् अगूहत् तमो व्य् अचक्षयत् स्वः ॥ २ ०२४ ०३
अश्मास्यम् अवतम् ब्रह्मणस् पतिर् मधुधारम् अभि यम् ओजसातृणत् ।
तम् एव विश्वे पपिरे स्वर्दृशो बहु साकं सिसिचुर् उत्सम् उद्रिणम् ॥ २ ०२४ ०४

सना ता का चिद् भुवना भवीत्वा माद्भिः शरद्भिर् दुरो वरन्त वः ।
अयतन्ता चरतो अन्यद्-अन्यद् इद् या चकार वयुना ब्रह्मणस् पतिः ॥ २ ०२४ ०५
अभिनक्षन्तो अभि ये तम् आनशुर् निधिम् पणीनाम् परमं गुहा हितम् ।
ते विद्वांसः प्रतिचक्ष्यानृता पुनर् यत उ आयन् तद् उद् ईयुर् आविशम् ॥ २ ०२४ ०६
ऋतावानः प्रतिचक्ष्यानृता पुनर् आत आ तस्थुः कवयो महस् पथः ।
ते बाहुभ्या धमितम् अग्निम् अश्मनि नकिः षो अस्त्य् अरणो जहुर् हि तम् ॥ २ ०२४ ०७
ऋतज्येन क्षिप्रेण ब्रह्मणस् पतिर् यत्र वष्टि प्र तद् अश्नोति धन्वना ।
तस्य साध्वीर् इषवो याभिर् अस्यति नृचक्षसो दृशये कर्णयोनयः ॥ २ ०२४ ०८
स सनयः स विनयः पुरोहितः स सुष्टुतः स युधि ब्रह्मणस् पतिः ।
चाक्ष्मो यद् वाजम् भरते मती धनाद् इत् सूर्यस् तपति तप्यतुर् वृथा ॥ २ ०२४ ०९
विभु प्रभु प्रथमम् मेहनावतो बृहस्पतेः सुविदत्राणि राध्या ।
इमा सातानि वेन्यस्य वाजिनो येन जना उभये भुञ्जते विशः ॥ २ ०२४ १०
यो ऽवरे वृजने विश्वथा विभुर् महाम् उ रण्वः शवसा ववक्षिथ ।
स देवो देवान् प्रति पप्रथे पृथु विश्वेद् उ ता परिभूर् ब्रह्मणस् पतिः ॥ २ ०२४ ११
विश्वं सत्यम् मघवाना युवोर् इद् आपश् चन प्र मिनन्ति व्रतं वाम् ।
अच्छेन्द्राब्रह्मणस्पती हविर् नो ऽन्नं युजेव वाजिना जिगातम् ॥ २ ०२४ १२
उताशिष्ठा अनु शृण्वन्ति वह्नयः सभेयो विप्रो भरते मती धना ।
वीळुद्वेषा अनु वश ऋणम् आददिः स ह वाजी समिथे ब्रह्मणस् पतिः ॥ २ ०२४ १३
ब्रह्मणस् पतेर् अभवद् यथावशं सत्यो मन्युर् महि कर्मा करिष्यतः ।
यो गा उदाजत् स दिवे वि चाभजन् महीव रीतिः शवसासरत् पृथक् ॥ २ ०२४ १४
ब्रह्मणस् पते सुयमस्य विश्वहा रायः स्याम रथ्यो ३ वयस्वतः ।
वीरेषु वीराꣳ उप पृङ्धि नस् त्वं यद् ईशानो ब्रह्मणा वेषि मे हवम् ॥ २ ०२४ १५
ब्रह्मणस् पते त्वम् अस्य यन्ता सूक्तस्य बोधि तनयं च जिन्व ।
विश्वं तद् भद्रं यद् अवन्ति देवा बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०२४ १६

इन्धानो अग्निं वनवद् वनुष्यतः कृतब्रह्मा शूशुवद् रातहव्य इत् ।
जातेन जातम् अति स प्र सर्सृते यं-यं युजं कृणुते ब्रह्मणस् पतिः ॥ २ ०२५ ०१
वीरेभिर् वीरान् वनवद् वनुष्यतो गोभी रयिम् पप्रथद् बोधति त्मना ।
तोकं च तस्य तनयं च वर्धते यं-यं युजं कृणुते ब्रह्मणस् पतिः ॥ २ ०२५ ०२
सिन्धुर् न क्षोदः शिमीवाँ ऋघायतो वृषेव वध्रीर् अभि वष्ट्य् ओजसा ।
अग्नेर् इव प्रसितिर् नाह वर्तवे यं-यं युजं कृणुते ब्रह्मणस् पतिः ॥ २ ०२५ ०३
तस्मा अर्षन्ति दिव्या असश्चतः स सत्वभिः प्रथमो गोषु गच्छति ।
अनिभृष्टतविषिर् हन्त्य् ओजसा यं-यं युजं कृणुते ब्रह्मणस् पतिः ॥ २ ०२५ ०४
तस्मा इद् विश्वे धुनयन्त सिन्धवो ऽच्छिद्रा शर्म दधिरे पुरूणि ।
देवानां सुम्ने सुभगः स एधते यं-यं युजं कृणुते ब्रह्मणस् पतिः ॥ २ ०२५ ०५

(२१७)

ऋजुर् इच् छंसो वनवद् वनुष्यतो देवयन्न् इद् अदेवयन्तम् अभ्य् असत् ।
सुप्रावीर् इद् वनवत् पृत्सु दुष्टरं यज्वेद् अयज्योर् वि भजाति भोजनम् ॥ २ ०२६ ०१
यजस्व वीर प्र विहि मनायतो भद्रम् मनः कृणुष्व वृत्रतूर्ये ।
हविष् कृणुष्व सुभगो यथाससि ब्रह्मणस् पतेर् अव आ वृणीमहे ॥ २ ०२६ ०२
स इज् जनेन स विशा स जन्मना स पुत्रैर् वाजम् भरते धना नृभिः ।
देवानां यः पितरम् आविवाससति श्रद्धामना हविषा ब्रह्मणस् पतिम् ॥ २ ०२६ ०३
यो अस्मै हव्यैर् घृतवद्भिर् अविधत् प्र तम् प्राचा नयति ब्रह्मणस् पतिः ।
उरुष्यतीम् अंहसो रक्षती रिषो ऽहोश् चिद् अस्मा उरुचक्रिर् अद्भुतः ॥ २ ०२६ ०४

(२१८)

इमा गिर आदित्येभ्यो घृतस्नूः सनाद् राजभ्यो जुह्वा जुहोमि ।
शृणोतु मित्रो अर्यमा भगो नस् तुविजातो वरुणो दक्षो अंशः ॥ २ ०२७ ०१
इमं स्तोमं सक्रतवो मे अद्य मित्रो अर्यमा वरुणो जुषन्त ।
आदित्यासः शुचयो धारपूता अवृजिना अनवद्या अरिष्टाः ॥ २ ०२७ ०२

त आदित्यास उरवो गभीरा अदब्धासो दिप्सन्तो भूर्यक्षाः ।
अन्तः पश्यन्ति वृजिनोत साधु सर्वं राजभ्यः परमा चिद् अन्ति ॥ २ ०२७ ०३
धारयन्त आदित्यासो जगत् स्था देवा विश्वस्य भुवनस्य गोपाः ।
दीर्घाधियो रक्षमाणा असुर्यम् ऋतावानश् चयमाना ऋणानि ॥ २ ०२७ ०४
विद्याम् आदित्या अवसो वो अस्य यद् अर्यमन् भय आ चिन् मयोभु ।
युष्माकम् मित्रावरुणा प्रणीतौ परि श्वभ्रेव दुरितानि वृज्याम् ॥ २ ०२७ ०५
सुगो हि वो अर्यमन् मित्र पन्था अनृक्षरो वरुण साधुर् अस्ति ।
तेनादित्या अधि वोचता नो यच्छता नो दुष्परिहन्तु शर्म ॥ २ ०२७ ०६
पिपर्तु नो अदितीं राजपुत्राति द्वेषांस्य् अर्यमा सुगेभिः ।
बृहन् मित्रस्य वरुणस्य शर्मोप स्याम पुरुवीरा अरिष्टाः ॥ २ ०२७ ०७
तिस्रो भूमीर् धारयन् त्रीर् उत द्यून् त्रीणि व्रता विदथे अन्तर् एषाम् ।
ऋतेनादित्या महि वो महित्वं तद् अर्यमन् वरुण मित्र चारु ॥ २ ०२७ ०८
त्री रोचना दिव्या धारयन्त हिरण्ययाः शुचयो धारपूताः ।
अस्वप्नजो अनिमिषा अदब्धा उरुशंसा ऋजवे मर्त्याय ॥ २ ०२७ ०९
त्वं विश्वेषां वरुणासि राजा ये च देवा असुर ये च मर्ताः ।
शतं नो रास्व शरदो विचक्ष ऽश्यामायूंषि सुधितानि पूर्वा ॥ २ ०२७ १०
न दक्षिणा वि चिकिते न सव्या न प्राचीनम् आदित्या नोत पश्चा ।
पाक्या चिद् वसवो धीर्या चिद् युष्मानीतो अभयं ज्योतिर् अश्याम् ॥ २ ०२७ ११
यो राजभ्य ऋतनिभ्यो ददाश यं वर्धयन्ति पुष्टयश् च नित्याः ।
स रेवान् याति प्रथमो रथेन वसुदावा विदथेषु प्रशस्तः ॥ २ ०२७ १२
शुचिर् अपः सुयवसा अदब्ध उप क्षेति वृद्धवयाः सुवीरः ।
नकिष् टं घ्नन्त्य् अन्तितो न दूराद् य आदित्यानाम् भवति प्रणीतौ ॥ २ ०२७ १३
अदिते मित्र वरुणोत मृळ यद् वो वयं चकृमा कच् चिद् आगः ।
उर्व् अश्याम् अभयं ज्योतिर् इन्द्र मा नो दीर्घा अभि नशन् तमिस्राः ॥ २ ०२७ १४
उभे अस्मै पीपयतः समीची दिवो वृष्टिं सुभगो नाम पुष्यन् ।
उभा क्षयाव् आजयन् याति पृत्सूभाव् अधौ भवतः साधू अस्मै ॥ २ ०२७ १५
या वो माया अभिद्रुहे यजत्राः पाशा आदित्या रिपवे विचृत्ताः ।
अश्वीव ताꣳ अति येषं रथेनारिष्टा उराव् आ शर्मन् स्याम ॥ २ ०२७ १६

माहम् मघोनो वरुण प्रियस्य भूरिदाव्न आ विदं शूनम् आपेः ।
मा रायो राजन् सुयमाद् अव स्थाम् बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०२७ १७

(२१९)

इदं क्वेर् आदित्यस्य स्वराजो विश्वानि सान्त्य् अभ्य् अस्तु मह्ना ।
अति यो मन्द्रो यजथाय देवः सुकीर्तिम् भिक्षे वरुणस्य भूरेः ॥ २ ०२८ ०१
तव व्रते सुभगासः स्याम स्वाध्यो वरुण तुष्टुवांसः ।
उपायन उषसां गोमतीनाम् अग्नयो न जरमाणा अनु द्यून् ॥ २ ०२८ ०२
तव स्याम पुरुवीरस्य शर्मन्न् उरुशंसस्य वरुण प्रणेतः ।
यूयं नः पुत्रा अदितेर् अदब्धा अभि क्षमध्वं युज्याय देवाः ॥ २ ०२८ ०३
प्र सीम् आदित्यो असृजद् विधर्ताँ ऋतं सिन्धवो वरुणस्य यन्ति ।
न श्राम्यन्ति न वि मुचन्त्य् एते वयो न पप्तू रघुया परिज्मन् ॥ २ ०२८ ०४
वि मच् छ्रथाय रशनाम् इवाग ऋध्याम ते वरुण खाम् ऋतस्य ।
मा तन्तुश् छेदि वयतो धियम् मे मा मात्रा शार्य् अपसः पुर ऋतोः ॥ २ ०२८ ०५
अपो सु म्यक्ष वरुण भियसम् मत् सम्राळ् ऋतावो ऽनु मा गृभाय ।
दामेव वत्साद् वि मुमुग्ध्य् अंहो नहि त्वद् आरे निमिषश् चनेशे ॥ २ ०२८ ०६
मा नो वधैर् वरुण ये त इष्टाव् एनः कृण्वन्तम् असुर भ्रीणन्ति ।
मा ज्योतिषः प्रवसथानि गन्म वि षू मृधः शिश्रथो जीवसे नः ॥ २ ०२८ ०७
नमः पुरा ते वरुणोत नूनम् उतापरं तुविजात ब्रवाम ।
त्वे हि कम् पर्वते न श्रितान्य् अप्रच्युतानि दूळभ व्रतानि ॥ २ ०२८ ०८
पर ऋणा सावीर् अध मत्कृतानि माहं राजन्न् अन्यकृतेन भोजम् ।
अव्युष्टा इन् नु भूयसीर् उषास आ नो जीवान् वरुण तासु शाधि ॥ २ ०२८ ०९
यो मे राजन् युज्यो वा सखा वा स्वप्ने भयम् भीरवे मह्यम् आह ।
स्तेनो वा यो दिप्सति नो वृको वा त्वं तस्माद् वरुण पाह्य् अस्मान् ॥ २ ०२८ १०
माहम् मघोनो वरुण प्रियस्य भूरिदाव्न आ विदं शूनम् आपेः ।
मा रायो राजन् सुयमाद् अव स्थाम् बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०२८ ११

(२२०)

धृतव्रता आदित्या इषिरा आरे मत् कर्त रहसूर् इवागः ।
शृण्वतो वो वरुण मित्र देवा भद्रस्य विद्वाꣳ अवसे हुवे वः ॥ २ ०२९ ०१
यूयं देवाः प्रमतिर् यूयम् ओजो यूयं द्वेषाꣳसि सनुतर् युयोत ।
अभिक्षत्तारो अभि च क्षमध्वम् अद्या च नो मळयतापरं च ॥ २ ०२९ ०२
किम् ऊ नु वः कृणवामापरेण किं सनेन वसव आप्येन ।
यूयं नो मित्रावरुणादिते च स्वस्तिम् इन्द्रामरुतो दधात ॥ २ ०२९ ०३
हये देवा यूयम् इद् आपय स्थ ते मळत नाधमानाय मह्यम् ।
मा वो रथो मध्यमवाळ् ऋते भून् मा युष्मावत्स्व् आपिषु श्रमिष्म ॥ २ ०२९ ०४
प्र व एको मिमय भूर्य् आगो यन् मा पितेव कितवं शशास ।
आरे पाशा आरे अघानि देवा मा माधि पुत्रे विम् इव ग्रभीष्ट ॥ २ ०२९ ०५
अर्वाञ्चो अद्या भवता यजत्रा आ वो हार्दि भयमानो व्ययेयम् ।
त्राध्वं नो देवा निजुरो वृकस्य त्राध्वं कर्ताद् अवपदो यजत्राः ॥ २ ०२९ ०६
माहम् मघोनो वरुण प्रियस्य भूरिदाव्न आ विदं शूनम् आपेः ।
मा रायो राजन् सुयमाद् अव स्थाम् बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०२९ ०७

(२२१)

ऋतं देवाय कृण्वते सवित्र इन्द्रायाहिघ्ने न रमन्त आपः ।
अहर्-अहर् यात्य् अक्तुर् अपां कियात्य् आ प्रथमः सर्ग आसाम् ॥ २ ०३० ०१
यो वृत्राय सिनम् अत्राभरिष्यत् प्र तं जनित्री विदुष उवाच ।
पथो रदन्तीर् अनु जोषम् अस्मै दिवे-दिवे धुनयो यन्त्य् अर्थम् ॥ २ ०३० ०२
ऊर्ध्वो ह्य अस्थाद् अध्य् अन्तरिक्षे ऽधा वृत्राय प्र वधं जभार ।
मिहं वसान उप हीम् अदुद्रोत् तिग्मायुधो अजयच् छत्रुम् इन्द्रः ॥ २ ०३० ०३
बृहस्पते तपुषाश्नेव विध्य वृकद्वरसो असुरस्य वीरान् ।
यथा जघन्थ धृषता पुरा चिद् एवा जहि शत्रुम् अस्माकम् इन्द्र ॥ २ ०३० ०४
अव क्षिप दिवो अश्मानम् उच्चा येन शत्रुम् मन्दसानो निजूर्वाः ।

तोकस्य सातौ तनयस्य भूरेर् अस्माꣳअर्धं कृणुताद् इन्द्र गोनाम् ॥ २ ०३० ०५
प्र हि क्रतुं वृहथो यं वनुथो रघ्रस्य स्थो यजमानस्य चोदौ ।
इन्द्रासोमा युवम् अस्माꣳअविष्टम् अस्मिन् भयस्थे कृणुतम् उलोकम् ॥ २ ०३० ०६
न मा तमन् न श्रमन् नोत तन्द्रन् न वोचाम मा सुनोतेति सोमम् ।
यो मे पृणाद् यो ददद् यो निबोधाद् यो मा सुन्वन्तम् उप गोभिर् आयत् ॥ २ ०३० ०७
सरस्वति त्वम् अस्माꣳअविड्ढि मरुत्वती धृषती जेषि शत्रून् ।
त्यं चिच् छर्धन्तं तविषीयमाणम् इन्द्रो हन्ति वृषभं शण्डिकानाम् ॥ २ ०३० ०८
यो नः सनुत्य उत वा जिघत्नुर् अभिख्याय तं तिगितेन विध्य ।
बृहस्पत आयुधैर् जेषि शत्रून् द्रुहे रीषन्तम् परि धेहि राजन् ॥ २ ०३० ०९
अस्माकेभिः सत्वभिः शूर शूरैर् वीर्या कृधि यानि ते कर्त्वानि ।
ज्योग् अभूवन्न् अनुधूपितासो हत्वी तेषाम् आ भरा नो वसूनि ॥ २ ०३० १०
तं वः शर्धम् मारुतं सुम्नयुर् गिरोप ब्रुवे नमसा दैव्यं जनम् ।
यथा रयिं सर्ववीरं नशामहा अपत्यसाचं श्रुत्यं दिवे-दिवे ॥ २ ०३० ११

(२२२)

अस्माकम् मित्रावरुणावतं रथम् आदित्यै रुद्रैर् वसुभिः सचाभुवा ।
प्र यद् वयो न पप्तन् वस्मनस् परि श्रवस्यवो हृषीवन्तो वनर्षदः ॥ २ ०३१ ०१
अध स्मा न उद् अवता सजोषसो रथं देवासो अभि विक्षु वाजयुम् ।
यद् आशवः पद्याभिस् तित्रतो रजः पृथिव्याः सानौ जङ्घनन्त पाणिभिः ॥ २ ०३१ ०२
उत स्य न इन्द्रो विश्वचर्षणिर् दिवः शर्धेन मारुतेन सुक्रतुः ।
अनु नु स्थात्य् अवृकाभिर् ऊतिभी रथम् महे सनये वाजसातये ॥ २ ०३१ ०३
उत स्य देवो भुवनस्य सक्षणिस् त्वष्टा ग्नाभिः सजोषा जूजुवद् रथम् ।
इळा भगो बृहद्दिवोत रोदसी पूषा पुरंधिर् अश्विनाव् अधा पती ॥ २ ०३१ ०४
उत त्ये देवी सुभगे मिथूदृशोषासानक्ता जगताम् अपीजुवा ।
स्तुषे यद् वाम् पृथिवि नव्यसा वचः स्थातुश् च वयस् त्रिवया उपस्तिरे ॥ २ ०३१ ०५
उत वः शंसम् उशिजाम् इव श्मस्य् अहिर् बुध्न्यो ऽज एकपाद् उत ।
त्रित ऋभुक्षाः सविता चनो दधे ऽपां नपाद् आशुहेमा धिया शमि ॥ २ ०३१ ०६

एता वो वश्म्य् उद्यता यजत्रा अतक्षन्न् आयवो नव्यसे सम् ।
श्रवस्यवो वाजं चकानाः सप्तिर् न रथ्यो अह धीतिम् अश्याः ॥ २ ०३१ ०७

(२२३)

अस्य मे द्यावापृथिवी ऋतायतो भूतम् अवित्री वचसः सिषासतः ।
ययोर् आयुः प्रतरं ते इदम् पुर उपस्तुते वसुयुर् वाम् महो दधे ॥ २ ०३२ ०१
मा नो गुह्या रिपः आयोर् अहन् दभन् मा नः आभ्यो रीरधो दुच्छुनाभ्यः ।
मा नो वि यौः सख्या विद्धि तस्य नः सुम्नायता मनसा तत् त्वेमहे ॥ २ ०३२ ०२
अहेळता मनसा श्रुष्टिम् आ वह दुहानां धेनुम् पिप्युषीम् असश्चतम् ।
पद्याभिर् आशुं वचसा च वाजिनं त्वां हिनोमि पुरुहूत विश्वहा ॥ २ ०३२ ०३
राकाम् अहं सुहवा सुष्टुती हुवे शृणोतु नः सुभगा बोधतु त्मना ।
सीव्यत्व् अपः सूच्याच्छिद्यमानया ददातु वीरं शतदायम् उक्थ्यम् ॥ २ ०३२ ०४
यास् ते राके सुमतयः सुपेशसो याभिर् ददासि दाशुषे वसूनि ।
ताभिर् नो अद्य सुमना उपागहि सहस्रपोषं सुभगे रराणा ॥ २ ०३२ ०५
सिनीवालि पृथुष्टुके या देवानाम् असि स्वसा ।
जुषस्व हव्यम् आहुतम् प्रजां देवि दिदिड्ढि नः ॥ २ ०३२ ०६
या सुबाहुः स्वङ्गुरिः सुषूमा बहुसूवरी ।
तस्यै विश्पत्न्यै हविः सिनीवाल्यै जुहोतन ॥ २ ०३२ ०७
या गुङ्गूर् या सिनीवाली या राका या सरस्वती ।
इन्द्राणीम् अह्व ऊतये वरुणानीं स्वस्तये ॥ २ ०३२ ०८

(२२४)

आ ते पितर् मरुतां सुम्नम् एतु मा नः सूर्यस्य संदृशो युयोथाः ।
अभि नो वीरो अर्वति क्षमेत प्र जायेमहि रुद्र प्रजाभिः ॥ २ ०३३ ०१
त्वादत्तेभी रुद्र शंतमेभिः शतं हिमा अशीय भेषजेभिः ।
व्य् अ १ स्मद् द्वेषो वितरं व्य् अंहो व्य् अमीवाश् चातयस्वा विषूचीः ॥ २ ०३३ ०२

श्रेष्ठो॑ जा॒तस्य॑ रुद्र श्रि॒यासि॑ त॒वस्त॑मस् त॒वसां॑ वज्रबाहो ।
पर्षि॑ णः पा॒रम् अंह॑सः स्व॒स्ति विश्वा॑ अ॒भीती॒ रप॑सो युयोधि ॥ २ ०३३ ०३
मा त्वा॑ रुद्र चुक्रुधामा॒ नमो॑भि॒र् मा दुष्टु॑ती वृषभ॒ मा सहू॑ती ।
उन् नो॑ वी॒राꣳ अ॑र्पय भेष॒जेभि॑र् भि॒षक्त॑मं त्वा भि॒षजां॑ शृणोमि ॥ २ ०३३ ०४
हवी॑मभि॒र् हव॑ते॒ यो ह॒विर्भि॒र् अव॒ स्तोमे॑भी रु॒द्रं दि॑षीय ।
ऋ॒दू॒दरः॑ सु॒हवो॒ मा नो॑ अ॒स्यै ब॒भ्रुः सु॒शिप्रो॑ रीरधन् म॒नायै॑ ॥ २ ०३३ ०५
उन् मा॑ ममन्द वृष॒भो म॒रुत्वा॒न् त्वक्षी॑यसा॒ वय॑सा॒ नाध॑मानम् ।
घृणी॑व छा॒याम् अ॑र॒पा अ॑शी॒या वि॑वासेयं रु॒द्रस्य॑ सु॒म्नम् ॥ २ ०३३ ०६
क्व॒ १॒॑ स्य ते॑ रुद्र मृळ॒याकु॒र् हस्तो॒ यो अस्ति॑ भेष॒जो जला॑षः ।
अ॒प॒भ॒र्ता रप॑सो॒ दैव्य॑स्या॒भी नु मा॑ वृषभ चक्षमीथाः ॥ २ ०३३ ०७
प्र ब॒भ्रवे॑ वृष॒भाय॑ श्विती॒चे म॒हो म॒हीं सु॑ष्टु॒तिम् ई॑रयामि ।
न॒म॒स्या क॑ल्मली॒किनं॒ नमो॑भिर् गृणी॒मसि॑ त्वे॒षं रु॒द्रस्य॒ नाम॑ ॥ २ ०३३ ०८
स्थि॒रेभि॒र् अङ्गैः॑ पुरु॒रूप॑ उ॒ग्रो ब॒भ्रुः शु॒क्रेभिः॑ पिपिशे॒ हिर॑ण्यैः ।
ईशा॑नाद् अ॒स्य भुव॑नस्य॒ भूरे॒र् न वा उ॑ योषद् रु॒द्राद् अ॑सु॒र्यम् ॥ २ ०३३ ०९
अर्ह॑न् बिभर्षि॒ साय॑कानि॒ धन्वार्ह॑न् नि॒ष्कं य॑ज॒तं वि॒श्वरू॑पम् ।
अर्ह॑न्न् इ॒दं द॑यसे॒ विश्व॒म् अभ्वं॒ न वा ओजी॑यो रुद्र॒ त्वद् अ॑स्ति ॥ २ ०३३ १०
स्तु॒हि श्रु॒तं ग॑र्त॒सदं॒ युवा॑नम् मृ॒गं न भी॒मम् उ॑पह॒त्नुम् उ॒ग्रम् ।
मृ॒ळा ज॑रि॒त्रे रु॑द्र॒ स्तवा॑नो ऽ॒न्यं ते॑ अ॒स्मन् नि व॑पन्तु॒ सेनाः॑ ॥ २ ०३३ ११
कु॒मा॒रश् चि॑त् पि॒तरं॒ वन्द॑मान॒म् प्रति॑ नानाम रुद्रोप॒यन्त॑म् ।
भूरे॑र् दा॒तारं॒ सत्प॑तिं गृणीषे स्तु॒तस् त्वम् भे॑ष॒जा रा॑स्य् अ॒स्मे ॥ २ ०३३ १२
या वो॑ भेष॒जा म॑रुतः॒ शुची॑नि॒ या शंत॑मा वृषणो॒ या म॑यो॒भु ।
यानि॒ मनु॒र् अवृ॑णीता पि॒ता न॒स् ता शं च॒ योश् च॑ रु॒द्रस्य॑ वश्मि ॥ २ ०३३ १३
परि॑ णो हे॒ती रु॒द्रस्य॑ वृज्याः॒ परि॑ त्वे॒षस्य॑ दुर्म॒तिर् म॒ही गा॑त् ।
अव॑ स्थि॒रा म॒घव॑द्भ्यस् तनुष्व॒ मीढ्व॑स् तो॒काय॒ तन॑याय मृळ ॥ २ ०३३ १४
ए॒वा ब॑भ्रो वृषभ चेकिता॒न यथा॑ देव॒ न हृ॑णी॒षे न हंसि॑ ।
ह॒व॒न॒श्रुन् नो॑ रुद्रे॒ह बो॑धि बृ॒हद् व॑देम वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑ ॥ २ ०३३ १५

(२२५)

धारावरा मरुतो धृष्णवोजसो मृगा न भीमास् तविषीभिर् अर्चिनः ।
अग्नयो न शुशुचाना ऋजीषिणो भूमिं धमन्तो अप गा अवृण्वत ॥ २ ०३४ ०१
द्यावो न स्तृभिश् चितयन्त खादिनो व्य् अ १ ख्रिया न दुतयन्त वृष्टयः ।
रुद्रो यद् वो मरुतो रुक्मवक्षसो वृषाजनि पृश्ण्याः शुक्र ऊधनि ॥ २ ०३४ ०२
उक्षन्ते अश्वाः अत्याः इवाजिषु नदस्य कर्णैस् तुरयन्त आशुभिः ।
हिरण्यशिप्रा मरुतो दविध्वतः पृक्षं याथ पृषतीभिः समन्यवः ॥ २ ०३४ ०३
पृक्षे ता विश्वा भुवना ववक्षिरे मित्राय वा सदम् आ जीरदानवः ।
पृषदश्वासो अनवभ्रराधस ऋजिप्यासो न वयुनेषु धूर्षदः ॥ २ ०३४ ०४
इन्धन्वभिर् धेनुभी रप्शदूधभिर् अध्वस्मभिः पथिभिर् भ्राजदृष्टयः ।
आ हंसासो न स्वसराणि गन्तन मधोर् मदाय मरुतः समन्यवः ॥ २ ०३४ ०५
आ नो ब्रह्माणि मरुतः समन्यवो नरां न शंसः सवनानि गन्तन ।
अश्वाम् इव पिप्यत धेनुम् ऊधनि कर्ता धियं जरित्रे वाजपेशसम् ॥ २ ०३४ ०६
तं नो दात मरुतो वाजिनं रथं आपानम् ब्रह्म चितयद् दिवे-दिवे ।
इषं स्तोतृभ्यो वृजनेषु कारवे सनिम् मेधाम् अरिष्टं दुष्टरं सहः ॥ २ ०३४ ०७
यद् युञ्जते मरुतो रुक्मवक्षसो ऽश्वान् रथेषु भग आ सुदानवः ।
धेनुर् न शिश्वे स्वसरेषु पिन्वते जनाय रातहविषे महीम् इषम् ॥ २ ०३४ ०८
यो नो मरुतो वृकताति मर्त्यो रिपुर् दधे वसवो रक्षता रिषः ।
वर्तयत तपुषा चक्रियाभि तम् अव रुद्रा अशसो हन्तना वधः ॥ २ ०३४ ०९
चित्रं तद् वो मरुतो याम चेकिते पृश्न्या यद् ऊधर् अप्य् आपयो दुहुः ।
यद् वा निदे नवमानस्य रुद्रियास् त्रितं जराय जुरताम् अदाभ्याः ॥ २ ०३४ १०
तान् वो महो मरुत एवयावो विष्णोर् एषस्य प्रभृथे हवामहे ।
हिरण्यवर्णान् ककुहान् यतस्रुचो ब्रह्मण्यन्तः शंस्यं राध ईमहे ॥ २ ०३४ ११
ते दशग्वाः प्रथमा यज्ञम् ऊहिरे ते नो हिन्वन्तूषसो व्युष्टिषु ।
उषा न रामीर् अरुणैर् अपोर्णुते महो ज्योतिषा शुचता गोअर्णसा ॥ २ ०३४ १२
ते क्षोणीभिर् अरुणेभिर् नाञ्जिभी रुद्रा ऋतस्य सदनेषु वावृधुः ।
निमेघमाना अत्येन पाजसा सुश्चन्द्रं वर्ण दधिरे सुपेशसम् ॥ २ ०३४ १३
ताः इयानो महि वरूथम् ऊतय उप घेद् एना नमसा गृणीमसि ।

त्रितो न यान् पञ्च होतॄन् अभिष्टय आववर्तद् अवराञ् चक्रियावसे ॥ २ ०३४ १४
यया रध्रम् पारयथात्य् अंहो यया निदो मुञ्चथ वन्दितारम् ।
अर्वाची सा मरुतो या व ऊतिर् ओ षु वाश्रेव सुमतिर् जिगातु ॥ २ ०३४ १५

(२२६)

उपेम् असृक्षि वाजयुर् वचस्यां चनो दधीत नाद्यो गिरो मे ।
अपां नपाद् आशुहेमा कुवित् स सुपेशसस् करति जोषिषद् धि ॥ २ ०३५ ०१
इमं स्व् अस्मै हृद आ सुतष्टम् मन्त्रं वोचेम कुविद् अस्य वेदत् ।
अपां नपाद् असुर्यस्य मह्ना विश्वान्य् अर्यो भुवना जजान ॥ २ ०३५ ०२
सम् अन्या यन्त्य् उप यन्त्य् अन्याः समानम् ऊर्वं नद्यः पृणन्ति ।
तम् ऊ शुचिं शुचयो दीदिवांसम् अपां नपातम् परि तस्थुर् आपः ॥ २ ०३५ ०३
तम् अस्मेरा युवतयो युवानम् मर्मृज्यमानाः परि यन्त्य् आपः ।
स शुक्रेभिः शिक्वभी रेवद् अस्मे दीदायानिध्मो घृतनिर्णिग् अप्सु ॥ २ ०३५ ०४
अस्मै तिस्रो अव्यथ्याय नारीर् देवाय देवीर् दिधिषन्त्य् अन्नम् ।
कृता इवोप हि प्रसर्स्रे अप्सु स पीयूष धयति पूर्वसूनाम् ॥ २ ०३५ ०५
अश्वस्यात्र जनिमास्य च स्वर् द्रुहो रिषः सम्पृचः पाहि सूरीन् ।
आमासु पूर्षु परो अप्रमृष्यं नारातयो वि नशन् नानृतानि ॥ २ ०३५ ०६
स्व आ दमे सुदुघा यस्य धेनुः स्वधाम् पीपाय सुभ्व् अन्नम् अत्ति ।
सो अपां नपाद् ऊर्जयन्न् अप्स्व् अ १ न्तर् वसुदेयाय विधते वि भाति ॥ २ ०३५ ०७
यो अप्स्व् आ शुचिना दैव्येन ऋतावाजस्र उर्विया विभाति ।
वया इद् अन्या भुवनान्य् अस्य प्र जायन्ते वीरुधश् च प्रजाभिः ॥ २ ०३५ ०८
अपां नपाद् आ ह्य अस्थाद् उपस्थं जिह्मानाम् ऊर्ध्वो विद्युतं वसानः ।
तस्य ज्येष्ठम् महिमानं वहन्तीर् हिरण्यवर्णाः परि यन्ति यह्वीः ॥ २ ०३५ ०९
हिरण्यरूपः स हिरण्यसंदृग् अपां नपात् सेद् उ हिरण्यवर्णः ।
हिरण्ययात् परि योनेर् निषद्या हिरण्यदा ददत्य् अन्नम् अस्मै ॥ २ ०३५ १०
तद् अस्यानीकम् उत चारु नामापीच्यं वर्धते नप्तुर् अपाम् ।
यम् इन्धते युवतयः सम् इत्था हिरण्यवर्णं घृतम् अन्नम् अस्य ॥ २ ०३५ ११

अस्मै बहूनाम् अवमाय सख्ये यज्ञैर् विधेम नमसा हविर्भिः ।
सं सानु मार्ज्मि दिधिषामि बिल्मैर् दधाम्य् अन्नैः परि वन्द ऋग्मिः ॥ २ ०३५ १२
स ई वृषाजनयत् तासु गर्भं स ई शिशुर् धयति तं रिहन्ति ।
सो अपां नपाद् अनभिम्लातवर्णो ऽन्यस्येवेह तन्वा विवेष ॥ २ ०३५ १३
अस्मिन् पदे परमे तस्थिवांसम् अध्वस्मभिर् विश्वहा दीदिवांसम् ।
आपो नप्त्रे घृतम् अन्नं वहन्तीः स्वयम् अत्कैः परि दीयन्ति यह्वीः ॥ २ ०३५ १४
अयासम् अग्ने सुक्षितिं जनायायासम् उ मघवद्भ्यः सुवृक्तिम् ।
विश्वं तद् भद्रं यद् अवन्ति देवा बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०३५ १५

(२२७)

तुभ्यं हिन्वानो वसिष्ट गा अपो ऽधुक्षन् सीम् अविभिर् अद्रिभिर् नरः ।
पिबेन्द्र स्वाहा प्रहुतं वषट्कृतं होत्राद् आ सोमम् प्रथमो य ईशिषे ॥ २ ०३६ ०१
यज्ञैः सम्मिश्लाः पृषतीभिर् ऋष्टिभिर् यामञ् छुभ्रासो अञ्जिषु प्रिया उत ।
आसद्या बर्हिर् भरतस्य सूनवः पोत्राद् आ सोमम् पिबता दिवो नरः ॥ २ ०३६ ०२
अमेव नः सुहवा आ हि गन्तन नि बर्हिषि सदतना रणिष्टन ।
अथा मन्दस्व जुजुषाणो अन्धसस् त्वष्टर् देवेभिर् जनिभिः सुमद्गणः ॥ २ ०३६ ०३
आ वक्षि देवाꣳ इह विप्र यक्षि चोशन् होतर् नि षदा योनिषु त्रिषु ।
प्रति वीहि प्रस्थितं सोम्यम् मधु पिबाग्नीध्रात् तव भागस्य तृप्णुहि ॥ २ ०३६ ०४
एष स्य ते तन्वो नृम्णवर्धनः सह ओजः प्रदिवि बाह्वोर् हितः ।
तुभ्यं सुतो मघवन् तुभ्यम् आभृतस् त्वम् अस्य ब्राह्मणाद् आ तृपत् पिब ॥ २ ०३६ ०५
जुषेथां यज्ञम् बोधतं हवस्य मे सत्तो होता निविदः पूर्व्या अनु ।
अच्छा राजाना नम एत्य् आवृतम् प्रशास्त्राद् आ पिबतं सोम्यम् मधु ॥ २ ०३६ ०६

(२२८)

मन्दस्व होत्राद् अनु जोषम् अन्धसो ऽध्वर्यवः स पूर्णां वष्ट्य् आसिचम् ।
तस्मा एतम् भरत तद्वशो ददिर् होत्राद् सोमं द्रविणोदः पिब ऋतुभिः ॥ २ ०३७ ०१

यम् उ पूर्वम् अहुवे तम् इदं हुवे सेद् उ हव्यो ददिर् यो नाम पत्यते ।
अध्वर्युभिः प्रस्थितं सोम्यम् मधु पोत्रात् सोमं द्रविणोदः पिब ऋतुभिः ॥ २ ०३७ ०२
मेद्यन्तु ते वह्नयो येभिर् ईयसे ऽरिषण्यन् वीळयस्वा वनस्पते ।
आयूया धृष्णो अभिगूर्या त्वं नेष्ट्रात् सोमं द्रविणोदः पिब ऋतुभिः ॥ २ ०३७ ०३
अपाद् धोत्राद् उत पोत्राद् अमत्तोत नेष्ट्राद् अजुषत प्रयो हितम् ।
तुरीयम् पात्रम् अमृक्तम् अमर्त्यं द्रविणोदाः पिबतु द्राविणोदसः ॥ २ ०३७ ०४
अर्वाञ्चम् अद्य यय्यं नृवाहणं रथं युञ्जाथाम् इह वां विमोचनम् ।
पृङ्क्तं हवींषि मधुना हि कं गतम् अथा सोमम् पिबतं वाजिनीवसू ॥ २ ०३७ ०५
जोष्य् अग्ने समिधं जोष्य् आहुतिं जोषि ब्रह्म जन्यं जोषि सुष्टुतिम् ।
विश्वेभिर् विश्वाꣳ ऋतुना वसो मह उशन् देवाꣳ उशतः पायया हविः ॥ २ ०३७ ०६

(२२९)

उद् उ ष्य देवः सविता सवाय शश्वत्तमं तदपा वह्निर् अस्थात् ।
नूनं देवेभ्यो वि हि धाति रत्नम् अथाभजद् वीतिहोत्रं स्वस्तौ ॥ २ ०३८ ०१
विश्वस्य हि श्रुष्टये देव ऊर्ध्वः प्र बाहवा पृथुपाणिः सिसर्ति ।
आपश् चिद् अस्य व्रत आ निमृग्रा अयं चिद् वातो रमते परिज्मन् ॥ २ ०३८ ०२
आशुभिश् चिद् यान् वि मुचाति नूनम् अरीरमद् अतमानं चिद् एतोः ।
अह्यर्षूणां चिन् न्य् अयाꣳ अविष्याम् अनु व्रतं सवितुर् मोक्य् आगात् ॥ २ ०३८ ०३
पुनः सम् अव्यद् वितातं वयन्ती मध्या कर्तोर् न्य् अधाच् छक्म धीरः ।
उत् संहायास्थाद् व्य् ऋ १ तूर् अदर्धर् अरमतिः सविता देव आगात् ॥ २ ०३८ ०४
नानौकांसि दुर्यो विश्वम् आयुर् वि तिष्ठते प्रभवः शोको अग्नेः ।
ज्येष्ठम् माता सूनवे भागम् आधाद् अन्व् अस्य केतम् इषितं सवित्रा ॥ २ ०३८ ०५
समाववर्ति विष्ठितो जिगीषुर् विश्वेषां कामश् चरताम् अमाभूत् ।
शश्वाꣳ अपो विकृतं हित्व्य् आगाद् अनु व्रतं सवितुर् दैव्यस्य ॥ २ ०३८ ०६
त्वया हितम् अप्यम् अप्सु भागं धन्वान्व् आ मृगयसो वि तस्थुः ।
वनानि विभ्यो नकिर् अस्य तानि व्रता देवस्य सवितुर् मिनन्ति ॥ २ ०३८ ०७
याद्राध्य १ं वरुणो योनिम् अप्यम् अनिशितं निमिषि जभुराणः ।

विश्वो॑ मार्ता॒ण्डो व्र॒जम् आ प॒शुर् गा॑त् स्थ॒शो जन्मा॑नि सवि॒ता व्य् आकः॑ ॥ २ ०३८ ०८
न यस्येन्द्रो॒ वरु॑णो॒ न मि॒त्रो व्र॒तम् अ॑र्य॒मा न मि॒नन्ति॑ रु॒द्रः ।
नारा॑तय॒स् तम् इ॒दं स्व॒स्ति हु॒वे दे॒वं स॑वि॒तारं॒ नमो॑भिः ॥ २ ०३८ ०९
भगं॒ धियं॑ वा॒जय॑न्तः॒ पुरं॑धिं॒ नरा॒शंसो॒ ग्नास्पति॑र् नो अव्याः ।
आ॒ये वा॒मस्य॑ संग॒थे र॑यी॒णाम् प्रि॒या दे॒वस्य॑ सवि॒तुः स्या॑म ॥ २ ०३८ १०
अ॒स्मभ्यं॒ तद् दि॒वो अ॒द्भ्यः पृ॑थि॒व्यास् त्वया॑ द॒त्तं काम्यं॒ राध॒ आ गा॑त् ।
शं यत् स्तो॒तृभ्य॑ आ॒पये॒ भवा॑त्य् उरु॒शंसा॑य सवितर् जरि॒त्रे ॥ २ ०३८ ११

(२३०)
ग्रावा॑णेव॒ तद् इद् अर्थं॑ जरेथे॒ गृध्रे॑व वृ॒क्षं नि॑धि॒मन्त॒म् अच्छ॑ ।
ब्र॒ह्माणे॑व वि॒दथ॑ उक्थ॒शासा॑ दू॒तेव॒ हव्या॒ जन्या॑ पुरु॒त्रा ॥ २ ०३९ ०१
प्रा॒त॒र्यावा॑णा र॒थ्येव वी॒राजेव॑ य॒मा वर॒म् आ स॑चेथे ।
मेने॑ इव त॒न्वा ३॒॑ शुम्भ॑माने॒ दम्प॑तीव क्रतु॒विदा॒ जने॑षु ॥ २ ०३९ ०२
शृङ्गे॑व नः प्रथ॒मा ग॑न्तम् अ॒र्वाक् छ॒फाव् इ॑व॒ जर्भु॑राणा॒ तरो॑भिः ।
च॒क्र॒वा॒केव॒ प्रति॒ वस्तो॑र् उस्रा॒र्वाञ्चा॑ यातं र॒थ्येव शक्रा ॥ २ ०३९ ०३
ना॒वेव॑ नः पारयतं यु॒गेव॒ नभ्ये॑व न उप॒धीव॑ प्र॒धीव॑ ।
श्वाने॑व नो॒ अरि॑षण्या त॒नूनां॒ खृग॑लेव वि॒स्रसः॑ पातम् अ॒स्मान् ॥ २ ०३९ ०४
वाते॑वाजु॒र्या न॒द्येव री॒तिर् अ॒क्षी इ॑व॒ चक्षु॒षा या॑तम् अ॒र्वाक् ।
हस्ता॑व् इव त॒न्वे ३॒॑ शम्भ॑विष्ठा॒ पादे॑व नो नयतं॒ वस्यो॒ अच्छ॑ ॥ २ ०३९ ०५
ओष्ठा॑व् इव॒ मध्व् आ॒स्ने वद॑न्ता॒ स्तना॑व् इव पिप्यतं जी॒वसे॑ नः ।
नासे॑व नस् त॒न्वो रक्षि॒तारा॒ कर्णा॑व् इव सु॒श्रुता॑ भूतम् अ॒स्मे ॥ २ ०३९ ०६
हस्ते॑व श॒क्तिम् अ॒भि सं॑द॒दी नः॒ क्षामे॑व नः॒ सम् अ॑जतं॒ रजां॑सि ।
इ॒मा गिरो॑ अश्विना युष्म॒यन्तीः॒ क्ष्णोत्रे॑णेव॒ स्वधि॑तिं॒ सं शि॑शीतम् ॥ २ ०३९ ०७
ए॒तानि॑ वाम् अश्विना॒ वर्ध॑नानि॒ ब्रह्म॒ स्तोमं॑ गृत्सम॒दासो॑ अक्रन् ।
तानि॑ नरा जुजुषा॒णोप॑ यातम् बृ॒हद् व॑देम वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑ ॥ २ ०३९ ०८

(२३१)

सोमापूषणा जनना रयीणां जनना दिवो जनना पृथिव्याः ।
जातौ विश्वस्य भुवनस्य गोपौ देवा अकृण्वन्न् अमृतस्य नाभिम् ॥ २ ०४० ०१
इमौ देवौ जायमानौ जुषन्तेमौ तमांसि गूहताम् अजुष्टा ।
आभ्याम् इन्द्रः पक्वम् आमास्व् अन्तः सोमापूषभ्यां जनद् उस्रियासु ॥ २ ०४० ०२
सोमापूषणा रजसो विमानं सप्तचक्रं रथम् अविश्वमिन्वम् ।
विषूवृतम् मनसा युज्यमानं तं जिन्वथो वृषणा पञ्चरश्मिम् ॥ २ ०४० ०३
दिव्य् अ १ न्यः सदनं चक्र उच्चा पृथिव्याम् अन्यो अध्य् अन्तरिक्षे ।
ताव् अस्मभ्यम् पुरुवारम् पुरुक्षुं रायस् पोषं वि ष्यतां नाभिम् अस्मे ॥ २ ०४० ०४
विश्वान्य् अन्यो भुवना जजान विश्वम् अन्यो अभिचक्षाण एति ।
सोमापूषणाव् अवतं धियम् मे युवाभ्यां विश्वाः पृतना जयेम ॥ २ ०४० ०५
धियम् पूषा जिन्वतु विश्वमिन्वो रयिं सोमो रयिपतिर् दधातु ।
अवतु देव्य् अदितिर् अनर्वा बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०४० ०६

(२३२)

वायो ये ते सहस्रिणो रथासस् तेभिर् आ गहि ।
नियुत्वान् सोमपीतये ॥ २ ०४१ ०१
नियुत्वान् वायव् आ गह्य् अयं शुक्रो अयामि ते ।
गन्तासि सुन्वतो गृहम् ॥ २ ०४१ ०२
शुक्रस्याद्य गवाशिर इन्द्रवायू नियुत्वतः ।
आ यातम् पिबतं नरा ॥ २ ०४१ ०३
अयं वाम् मित्रावरुणा सुतः सोम ऋतावृधा ।
ममेद् इह श्रुतं हवम् ॥ २ ०४१ ०४
राजानाव् अनभिद्रुहा ध्रुवे सदस्य् उत्तमे ।
सहस्रस्थूण आसाते ॥ २ ०४१ ०५
ता सम्राजा घृतासुती आदित्या दानुनस् पती ।

सचेति अनवह्वरम् ॥ २ ०४१ ०६
गोमद् ऊ षु नासत्याश्वावद् यातम् अश्विना ।
वर्ती रुद्रा नृपाय्यम् ॥ २ ०४१ ०७
न यत् परो नान्तर आदधर्षद् वृषण्वसू ।
दुःशंसो मर्त्यो रिपुः ॥ २ ०४१ ०८
ता न आ वोळ्हम् अश्विना रयिम् पिशङ्गसंदृशम् ।
धिष्ण्या वरिवोविदम् ॥ २ ०४१ ०९
इन्द्रो अङ्ग महद् भयम् अभी षद् अप चुच्यवत् ।
स हि स्थिरो विचर्षणिः ॥ २ ०४१ १०
इन्द्रश् च मृळयाति नो न नः पश्चाद् अघं नशत् ।
भद्रम् भवाति नः पुरः ॥ २ ०४१ ११
इन्द्र आशाभ्यस् परि सर्वाभ्यो अभयं करत् ।
जेता शत्रून् विचर्षणिः ॥ २ ०४१ १२
विश्वे देवास आ गत शृणुता म इमं हवम् ।
एदम् बर्हिर् नि षीदत ॥ २ ०४१ १३
तीव्रो वो मधुमाꣳ अयं शुनहोत्रेषु मत्सरः ।
एतम् पिबत काम्यम् ॥ २ ०४१ १४
इन्द्रज्येष्ठा मरुद्गणा देवासः पूषरातयः ।
विश्वे मम श्रुता हवम् ॥ २ ०४१ १५
अम्बितमे नदीतमे देवितमे सरस्वति ।
अप्रशस्ता इव स्मसि प्रशस्तिम् अम्ब नस् कृधि ॥ २ ०४१ १६
त्वे विश्वा सरस्वति श्रितायूंषि देव्याम् ।
शुनहोत्रेषु मत्स्व प्रजां देवि दिदिड्ढि नः ॥ २ ०४१ १७
इमा ब्रह्म सरस्वति जुषस्व वाजिनीवति ।
या ते मन्म गृत्समदा ऋतावरि प्रिया देवेषु जुह्वति ॥ २ ०४१ १८
प्रेता यज्ञस्य शम्भुवा युवाम् इद् आ वृणीमहे ।
अग्निं च हव्यवाहनम् ॥ २ ०४१ १९
द्यावा नः पृथिवी इमं सिध्रम् अद्य दिविस्पृशम् ।

यज्ञं देवेषु यच्छताम् ॥ २ ०४१ २०
आ वाम् उपस्थम् अद्रुहा देवाः सीदन्तु यज्ञियाः ।
इहाद्य सोमपीतये ॥ २ ०४१ २१

(२३३)

कनिक्रदज् जनुषम् प्रब्रुवाण इयर्ति वाचम् अरितेव नावम् ।
सुमङ्गलश् च शकुने भवासि मा त्वा का चिद् अभिभा विश्व्या विदत् ॥ २ ०४२ ०१
मा त्वा श्येन उद् वधीन् मा सुपर्णो मा त्वा विदद् इषुमान् वीरो अस्ता ।
पित्र्याम् अनु प्रदिशं कनिक्रदत् सुमङ्गलो भद्रवादी वदेह ॥ २ ०४२ ०२
अव क्रन्द दक्षिणतो गृहाणां सुमङ्गलो भद्रवादी शकुन्ते ।
मा नः स्तेन ईशत माघशंसो बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०४२ ०३

(२३४)

प्रदक्षिणिद् अभि गृणन्ति कारवो वयो वदन्त ऋतुथा शकुन्तयः ।
उभे वाचौ वदति सामगा इव गायत्रं च त्रैष्टुभं चानु राजति ॥ २ ०४३ ०१
उद्गातेव शकुने साम गायसि ब्रह्मपुत्र इव सवनेषु शंससि ।
वृषेव वाजी शिशुमतीर् अपीत्या सर्वतो नः शकुने भद्रम् आ वद विश्वतो नः शकुने पुण्यम् आ वद ॥ २ ०४३ ०२
आवदंस् त्वं शकुने भद्रम् आ वद तूष्णीम् आसीनः सुमतिं चिकिद्धि नः ।
यद् उत्पतन् वदसि कर्करिर् यथा बृहद् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २ ०४३ ०३